

แผนปฏิบัติการ
สำนักงานพระพุทศาสนาจังหวัดพัทลุง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

กลุ่มอำนวยการและกิจการคณะสงฆ์
โทร ๐ ๗๔๖๑ ๗๐๓๕ , ๐ ๗๔๖๑ ๗๐๓๙
โทรสาร ๐ ๗๔๖๑ ๗๐๔๐
E-mail : plg@onab.go.th

แผนปฏิบัติการ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

คำนำ

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งมีบทบาทภารกิจหลักในการสนองงานคณะสงฆ์ ทำนุบำรุง ส่งเสริม อุปถัมภ์ ค้ำครองพระพุทธศาสนา รวมทั้งการปฏิบัติงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสนองนโยบายของรัฐ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุงสอดคล้องกับภารกิจ และบูรณาการ ทั้งในมิติตามภารกิจ มิติพื้นที่ และมิติยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง โดยมีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ รวมถึงการติดตามประเมินผลและรายงานผลเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

กลุ่มอำนวยการและกิจการคณะสงฆ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑	สภาพทั่วไป
๑.๑	สภาพทั่วไป ๑
๑.๒	การท่องเที่ยว ๒๕
	เศรษฐกิจ
	การศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม
	การศาสนา ๒๖
๑.๓	ข้อมูลทางพระพุทธศาสนา ๓๓
๑.๔	การเงินการคลัง ๔๖
๑.๕	การวิเคราะห์สถานะและศักยภาพการศาสนาจังหวัดพัทลุง ๔๘
ส่วนที่ ๒	นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์
๒.๑	ความเป็นมาของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ๔๙
๒.๒	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๕๐
๒.๓	นโยบายของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ๕๑
๒.๔	ภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ๕๒
๒.๕	วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๕๗
๒.๖	แผนยุทธศาสตร์ ๔ ปี สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ๖๔
๒.๗	แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) ๖๕
๒.๘	กรอบการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพ ๖๖
ส่วนที่ ๓	งบประมาณและแผนงาน/โครงการ
๓.๑	รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ๖๙
๓.๒	งบเงินอุดหนุนทั่วไป ๗๐
๓.๓	งบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ๗๑
ส่วนที่ ๔	แผนปฏิบัติการและปฏิทินการปฏิบัติงาน ๗๒

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไป

๑.๑ สภาพทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดพัทลุงในสมัยก่อนชื่อเมืองพัทลุง ไม่ได้เขียนอย่างที่ปรากฏให้เห็น จากหลักฐานพบว่าบนเหรียญอูแปะพัทลุง พ.ศ. ๒๔๒๖ เขียนว่า พัททะลุง และพัตลุง ในเอกสารของไทย ใช้ต่างกันมากมาย ได้แก่ พัทลุง พัตลุง พัทลุง พัทลุง พัทลุง พัทลุง ในเอกสารเบอร์นีของอังกฤษสมัยรัชกาลที่ ๓ เขียนว่า Bondelun และ Merdelong ของนายลามาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนว่า Bourdelun

ความหมายของชื่อเมือง หมายถึง เมืองข้างหรือเมืองเกี่ยวเนื่องด้วยข้างซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงหลายประการ คำว่า “พัต-พัท-พัท” ยังไม่อาจทราบได้ว่าคำเดิมเขียนอย่างไร คำไหน ทราบเพียงว่าใช้เป็นคำขึ้นต้น ส่วนคำพื้นเมืองที่เรียกว่า “ตะลุง” แปลว่า เสาลุ่มข้างหรือไม้หลักผูกข้าง ชื่อบ้านนามเมืองของพัทลุงที่เกี่ยวกับข้าง มีมากหรือจะเรียกว่าเป็น “เมืองข้าง” ก็ได้ โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลา ในแถบชะรัดซึ่งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด มีข้างป่าชุกชุมและในตำนานนางเลือดขาว ตำนานเมืองพัทลุงกล่าวว่า ตาสามโม ยายเพชรเป็นหมอสวดคำหมอเฒ่านายกองข้าง เลี้ยงช้างส่งเจ้าพระยากรุงทองทุกปี ต่อมาพระกุมารกับนางเลือดขาวก็ได้รับมรดกเป็นนายกองเลี้ยงช้าง ส่งส่วย

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏหลักฐานจากการค้นพบขวานหินขัดในท้องที่ทั่วไปหลายอำเภอในสมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๔) บริเวณเมืองพัทลุงเป็นแหล่งชุมชนที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดียในด้านพระพุทธศาสนา ลัทธิมหายาน มีหลักฐานค้นพบ เช่น พระพิมพ์ดินดิบจำนวนมากเป็นรูปพระโพธิสัตว์รูปเทวดา โดยค้นพบบริเวณถ้ำคูหาสวรรค์ และถ้ำเขาอกทะลุ ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๑๙ เมืองพัทลุงได้ตั้งขึ้นอย่างมั่นคงภายใต้การปกครองของกรุงศรีอยุธยา มีฐานะเป็นเมืองชั้นตรี ซึ่งนับได้ว่าเป็นหัวเมืองหนึ่งของพระราชอาณาจักรทางใต้ ในสมัยนั้นเมืองพัทลุงมักประสบปัญหา การโจมตีจากกลุ่มโจรสลัดมาเลย์อยู่เสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มโจรสลัดราแจะอารู และอุยงคตนะ ได้โจมตีเผาทำลายสร้างความเสียหายแก่เมืองพัทลุงถึงสองครั้ง ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอยู่เสมอ และก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวเมืองพัทลุงเป็นนักต่อสู้ที่เข้มแข็ง

ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอีกหลายครั้งและได้ยกขึ้นเป็นเมืองชั้นโทในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในช่วงนี้เมืองพัทลุงมีผู้นำที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญ และความมั่นคงให้กับบ้านเมืองหลายท่าน อาทิ พระยาพัทลุง(ขุนคางเหล็ก) พระยาวิชิตเสนา (ทองขาว) พระยาอภัยบริรักษ์ (จ้อย จันทรโรจน์วงศ์) (ข้า) ส่วนประชาชนชาวเมืองพัทลุงก็ได้มีบทบาทในการร่วมมือกับผู้นำต่อสู้ป้องกันเอกราชของชาติมาหลายครั้ง เช่น เมื่อสงครามเก้าทัพ (พ.ศ. ๒๓๒๘ - ๒๓๒๙) พระมหาช่วย วัดป่าลิไลยก์ได้นำชาวพัทลุงต่อสู้ป้องกันการรุกรานของพม่า จนได้รับความดีความชอบโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยาทุกขราษฎร์ช่วยราชการเมืองพัทลุง นอกจากสงครามกับพม่าแล้วชาวพัทลุงยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติในหัวเมืองภาคใต้ เพราะปรากฏอยู่เสมอว่าทางเมืองหลวงได้มีคำสั่งให้เกณฑ์ชาวพัทลุง พร้อมด้วยเสบียงอาหารไปทำสงครามปราบปรามกบฏในหัวเมืองมลายู เช่น กบฏไทรบุรี พ.ศ.๒๓๓๓ และ พ.ศ.๒๓๘๑ ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเมืองลุง ทางด้านการเมือง การปกครองในอดีตเป็นอย่างดี

ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปฏิรูปการปกครองเป็นแบบเทศาภิบาลใน พ.ศ.๒๔๓๗ และได้ประกาศจัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราชขึ้น เมื่อ พ.ศ.๒๔๓๙ ประกอบด้วยเมืองต่างๆ คือ นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และหัวเมืองทั้ง ๗ ที่เป็นเมืองปัตตานีเดิม สำหรับเมืองพัทลุงแบ่งการปกครองออกเป็น ๓ อำเภอ คือ อำเภอกลางเมือง อำเภออุดร อำเภอทักษิณ ขณะนั้นตัวเมืองตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ จนกระทั่ง พ.ศ.๒๔๖๗ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองพัทลุงมาอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้อยู่ใกล้เส้นทางรถไฟ และสะดวกในด้านติดต่อกับเมืองต่างๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน เมืองพัทลุงได้มีการย้ายเมืองหลายครั้ง สถานที่เคยเป็นที่ตั้งเมืองพัทลุงมาแล้ว ได้แก่

- โคนเมืองแก้ว ปัจจุบัน หมู่ที่ ๔ ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน
- บ้านควนแร่ ปัจจุบัน หมู่ที่ ๑ ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง
- เขาชัยบุรี (เขาเมือง) ปัจจุบัน เขต ๓ ตำบล คือ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง ตำบลพนมวังค์ และมะกอกเหนือ อำเภอควนขนุน
- ท่าเสม็ด ปัจจุบัน ตำบลท่าเสม็ด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
- เมืองพระรถ ปัจจุบัน หมู่ที่ ๑ ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง
- บ้านควนมะพร้าว ปัจจุบัน หมู่ที่ ๒ ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง
- บ้านม่วง ปัจจุบัน หมู่ที่ ๒ ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง
- บ้านโคกสูง ปัจจุบัน หมู่ที่ ๔ ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้มีการจัดระเบียบบริหารส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดและอำเภอได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ทำให้เมืองพัทลุงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง

นอกจากด้านการเมืองการปกครองแล้ว สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เมืองพัทลุงเคยมีชื่อเสียงในการละเล่นพื้นเมือง คือหนังตะลุง มโนราห์ ลิเกป่า ส่วนด้านศาสนาได้มีการทะนุบำรุงพุทธศาสนาตั้งแต่อดีต มีการพระราชทานพื้นที่พระกัลปนา วัดเขียนบางแก้ว วัดสะทัง วัดพะโค๊ะ เพื่อบำรุงรักษาวัดให้เจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลาง ระหว่างละติจูดที่ ๗ องศา ๖ ลิปดาเหนือถึง ๗ องศา ๕๓ ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ ๙ องศา ๔๔ ลิปดาตะวันออก ถึง ๑๐ องศา ๒๖ ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางรถยนต์ทางหลวงสายเอเชีย (หมายเลข ๔๑) เป็นระยะทางประมาณ ๘๕๘ กิโลเมตร ตามเส้นทางรถยนต์ที่เลียบบึงทะเลด้านตะวันตก เป็นระยะทางประมาณ ๑,๒๐๐ กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟเป็นระยะทางประมาณ ๘๔๖ กิโลเมตร

จังหวัดพัทลุงมีความยาวของจังหวัดจากทางทิศเหนือไปทางทิศใต้ประมาณ ๗๘ กิโลเมตร และความกว้างจากทางด้านทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกเป็นระยะทางประมาณ ๕๓ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓,๔๒๔.๔๗๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๑๔๐,๒๙๖ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันออก	ติดทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสะทิงพระ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดอำเภอรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา และบางส่วนของอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันตก	ติดเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

แผนที่จังหวัดพัทลุง

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดพัทลุง มีทั้งภูเขาสูงสลับซับซ้อน ที่ราบลอนตื้น ที่ราบลุ่มและสภาพภูมิประเทศที่เป็นเกาะในทะเลสาบสงขลา สามารถสรุปสภาพภูมิประเทศ ออกได้เป็น ๓ บริเวณ ดังนี้

๑) บริเวณเทือกเขาและที่ราบสูงด้านตะวันตก มีเทือกเขาบรรทัดทอดเป็นแนวยาวจากทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงทิศใต้จดจังหวัดสงขลา ความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ ๔๐ - ๘๐๐ เมตร เริ่มจากอำเภอศรีบรรพต อำเภอสงขลา อำเภอตะโหมดและอำเภอป่าบอน มีความกว้าง โดยเฉลี่ยจากเทือกเขาบรรทัดไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

๒) บริเวณที่ราบสลับที่ดอน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง ๕-๑๕ เมตร ลักษณะเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ เริ่มจากอำเภอควนขนุน อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอเขาชัยสน อำเภอตะโหมด และอำเภอป่าบอน มีความกว้างถัดจากบริเวณที่ ๑ ไปทางทิศตะวันออก จนถึงเขตทางรถไฟประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

๓) บริเวณที่ราบลุ่มทางด้านตะวันออกเริ่มจากอำเภอควนขนุน อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน มีความกว้างเฉลี่ยประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม นอกจากนี้ตามชายฝั่งทะเลสาบสงขลาและทะเลน้อยเป็นป่าไม้ชายเลนและป่าเบญจพรรณ ทะเลสาบส่วนที่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง มี ๒ ตอน ได้แก่

- **ทะเลน้อย** อยู่ตอนเหนือสุด มีพื้นที่ผิวน้ำประมาณ ๑๗,๕๐๐ ไร่ ชายฝั่งโดยรอบมีความยาวประมาณ ๒๐ กิโลเมตร สภาพเป็นน้ำจืด

- ทะเลสาบตอนใน หรือทะเลหลวง อยู่ในเขตอำเภอเมืองพัทลุง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน สภาพเป็นน้ำจืด ส่วนบริเวณชายฝั่งรอบ ๆ เกาะต่าง ๆ ในเขตอำเภอปากพะยูนสภาพเป็นน้ำกร่อย

สภาพภูมิอากาศ

สภาวะอากาศจังหวัดพัทลุงมีลมมรสุมประจำปีพัดผ่าน ๒ ชนิด คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ โดยลมมรสุมนี้จะพัดเอา ใอน้ำจากอ่าวไทยและมหาสมุทรอินเดียไปตกเป็นฝน ในบริเวณต่าง ๆ ของจังหวัด ปริมาณฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม โดยสภาพทั่วไป ในปีหนึ่ง ๆ จะมีเพียง ๒ ฤดู เท่านั้นคือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนกันยายน
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน - เดือนมีนาคม มีฝนตก ๑๔๕ วัน ปริมาณน้ำฝน วัดได้ ๑,๗๐๒.๙ มิลลิเมตร

ด้านประชากร การเมือง การปกครอง

ประชากร จังหวัดพัทลุงมีประชากรจากทะเบียนราษฎร (กรมการปกครอง : ข้อมูล ณ พ.ศ. ๒๕๖๖) จำนวน ๕๒๐,๕๙๘ คน เพศชาย ๒๖๗,๓๖๖ คน เพศหญิง ๒๕๓,๒๓๒ คน มีครัวเรือน ๒๐๕,๐๓๖ ครัวเรือน โดยอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน ๑๒๐,๐๙๐ คน ๕๑,๙๑๙ ครัวเรือน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอศรีบรรพต จำนวน ๑๘,๐๖๐ คน ๗,๐๘๔ ครัวเรือน

การเมือง

การเมืองระดับชาติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖) จังหวัดพัทลุงแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๓ เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓ คน คือ

เขต ๑ นางสาวพัชรี ธรรมเพชร	พรรคประชาธิปัตย์
เขต ๒ นายนิติศักดิ์ ธรรมเพชร	พรรครวมไทยสร้างชาติ
เขต ๓ นายร่มธรรม ชำนุรักษ์	พรรคประชาธิปัตย์

การเมืองระดับท้องถิ่น (อบจ.และเทศบาลเมือง) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารจังหวัดพัทลุง คือ นายวิสุทธิ์ ธรรมเพชร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพัทลุงและนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง คือ นายวาทิต ไพศาลศิลป์

การปกครอง จังหวัดพัทลุง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๖๕ ตำบล ๖๗๐ หมู่บ้าน โดยมีอำเภอ ดังนี้

๑. อำเภอเมืองพัทลุง	๑๔๔ หมู่บ้าน	๑๔ ตำบล	๑๑ เทศบาล	๓ อบต.
๒. อำเภอกงหรา	๔๕ หมู่บ้าน	๕ ตำบล	๔ เทศบาล	๑ อบต.
๓. อำเภอเขาชัยสน	๕๘ หมู่บ้าน	๕ ตำบล	๓ เทศบาล	๓ อบต.
๔. อำเภอตะโหมด	๓๓ หมู่บ้าน	๓ ตำบล	๕ เทศบาล	-
๕. อำเภอกวนขนุน	๑๒๙ หมู่บ้าน	๑๒ ตำบล	๑๑ เทศบาล	๓ อบต.
๖. อำเภอปากพะยูน	๖๕ หมู่บ้าน	๗ ตำบล	๖ เทศบาล	๒ อบต.
๗. อำเภอศรีบรรพต	๓๐ หมู่บ้าน	๓ ตำบล	-	๓ อบต.
๘. อำเภอป่าบอน	๕๐ หมู่บ้าน	๕ ตำบล	๑ เทศบาล	๕ อบต.
๙. อำเภอบางแก้ว	๓๔ หมู่บ้าน	๓ ตำบล	๑ เทศบาล	๒ อบต.
๑๐. อำเภอป่าพะยอม	๓๙ หมู่บ้าน	๔ ตำบล	๒ เทศบาล	๒ อบต.
๑๑. อำเภอศรีนครินทร์	๔๓ หมู่บ้าน	๔ ตำบล	๔ เทศบาล	-

โครงสร้างการบริหารราชการ จังหวัดพัทลุง มีส่วนราชการสังกัดราชการบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๒ ส่วนราชการ ส่วนราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง ๘๑ ส่วนราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๔ หน่วยงาน และองค์กรอิสระ ๓ หน่วยงาน

การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดพัทลุงมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๗๔ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน ๑ แห่ง เทศบาล จำนวน ๔๙ แห่ง (แบ่งเป็นเทศบาลเมืองจำนวน ๑ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๔๘ แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๔ แห่ง

องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ตั้งเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๖ พื้นที่ทั้งหมด ๓,๔๒๔.๔๗๓ ตร.กม.

เทศบาล จังหวัดพัทลุงมีเทศบาลทั้งหมด ๔๙ แห่ง มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๔,๙๗๔ ตร.กม.

องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพัทลุงมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้งหมด ๒๔ แห่ง มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๖๓๔ ตร.กม.

ด้านการสาธารณสุข

การประปา จังหวัดพัทลุงมีการใช้ประปาครอบคลุมทั้ง ๑๑ อำเภอ ๗๔ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยแยกเป็นการแบ่งใช้บริการของประปาส่วนภูมิภาค และประปาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีการให้บริการน้ำประปาของประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๓ แห่ง คือ

๑. การประปาส่วนภูมิภาค สาขาพัทลุง มีกำลังผลิต ๒๕,๐๐๐ ลบ.ม./วัน
๒. หน่วยบริการพนางตุง-ทะเลน้อย มีกำลังการผลิต ๐ ลบ.ม./วัน (รับน้ำจากหน่วยผลิตน้ำนาท่อม)
๓. การประปาส่วนภูมิภาค สาขาเขาชัยสน มีกำลังการผลิต ๒,๓๐๐ ลบ.ม./วัน

การไฟฟ้า จังหวัดพัทลุง มีครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้แล้ว ๑๙๖,๙๐๗ ครัวเรือน และครัวเรือนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ๔ ครัวเรือน (อยู่ในเขตหวงห้าม)

ด้านการคมนาคมและขนส่ง

- **ทางรถยนต์** มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑ (ถนนเอเชีย) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔ (ถนนเพชรเกษม) ตัดผ่านเกือบกึ่งกลางตัวจังหวัด นอกจากนี้ยังมีทางหลวงท้องถิ่นเส้นทาง รพช. และเส้นทางของส่วนราชการอื่น ๆ สามารถเดินทางติดต่อภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดได้โดยสะดวก

- **ทางรถไฟ** เส้นทางรถไฟสายใต้ ผ่านจังหวัดพัทลุงตั้งแต่อำเภอควนขนุน อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน และอำเภอบางแก้ว มีสถานีรถไฟรับ-ส่งผู้โดยสารและสินค้า จำนวน ๙ สถานี เป็นระยะทางประมาณ ๗๘ กิโลเมตร มีรถไฟ รับ - ส่ง ผู้โดยสาร วันละ ๒๐ ขบวน และขบวนรถสินค้าผ่านประจำทุกวันๆ ละ ๑๔ ขบวน ซึ่งเป็นทั้งรถด่วน รถเร็วและรถธรรมดา สามารถเดินทางเชื่อมต่อกับจังหวัดข้างเคียง

- **ทางอากาศ** จังหวัดพัทลุงยังไม่มีสนามบินเพื่อการพาณิชย์ แต่การเดินทางโดยทางอากาศสามารถทำได้โดยอาศัยสนามบินพาณิชย์ของจังหวัดตรัง (ระยะทาง ๖๐ กม.) สนามบินพาณิชย์หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (ระยะทาง ๙๕ กม.) สนามบินนครศรีธรรมราช (ระยะทาง ๑๑๐ กม.) อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างท่าอากาศยานพัทลุง จังหวัดพัทลุงได้พิจารณาสถานที่ ที่เหมาะสมที่สุดของตำแหน่งที่ตั้งท่าอากาศยาน คือ บริเวณตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง

- **ทางน้ำ** ได้รับความนิยมน้อยลงและปัจจุบันได้หายไปเนื่องจากรัฐบาลสร้างสะพานเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ (เส้นทาง พท.๓๐๗๐) หรือที่เรียกว่าสะพานเอกชัย หรือสะพานไประโนด (ชื่อเดิมคือ “ถนนสายบ้านไส้กลิ้ง-บ้านหัวป่า”) โดยเริ่มจากตำบลนางตุง อำเภอควนขนุนจังหวัดพัทลุงมุ่งไปสู่อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา รวมระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร จึงเป็นที่ได้รับความนิยมของประชาชนอย่างมาก ลดระยะทางการเดินทางให้น้อยลง สะดวก รวดเร็ว กว่าอดีตเป็นอย่างมาก จึงทำให้การขนส่งทางน้ำมีบทบาทน้อยลง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดินได้จำแนกดินในพื้นที่จังหวัดพัทลุงไว้ จำนวน ๖๒ กลุ่มชุดดิน รวมพื้นที่ดินทั้งหมด ๒,๑๔๐,๒๙๖ ไร่

ทรัพยากรน้ำ จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่รับน้ำทั้งสิ้น ๓,๕๑๓.๕๗ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลำน้ำส่วนใหญ่เป็นลำน้ำสายสั้น ๆ มีต้นน้ำจากเทือกเขาบรรทัดซึ่งแบ่งเขตระหว่างจังหวัดตรังกับจังหวัดพัทลุง ส่วนมากจะมีทิศทางการไหลของน้ำจากทิศตะวันตกไปยังทิศตะวันออก ซึ่งจะไหลไปรวมกันที่ทะเลสาบสงขลา ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี เท่ากับ ๒,๑๓๙.๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จะมีปริมาณน้ำที่ไม่สามารถกักเก็บไว้ใช้และไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา คิดเป็นปริมาณ ๒,๒๐๔.๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยจำแนกได้ ๓ ลุ่มน้ำหลัก และ ๔ ลุ่มน้ำย่อย

แหล่งน้ำชลประทาน จากการที่พื้นที่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดพัทลุงติดต่อกับเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารสายสั้น ๆ ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลาหลายสายทำให้สามารถใช้แหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้มาพัฒนาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ทำให้เกิดแหล่งน้ำชลประทานขนาดต่าง ๆ จำนวน ๑๒ แห่ง โดยมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จจนถึงปัจจุบันมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๒ โครงการ มีปริมาณความจุเก็บกักทั้งหมด ๗๐.๕๐ บ้าน ลบ.ม. และมีพื้นที่ชลประทานรวมทั้งสิ้น ๓๒๕,๓๔๘ ไร่

ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ป่าไม้ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๓๑ ป่า เนื้อที่ตามกฎกระทรวง ๗๕๖,๑๖๘.๗๕ ไร่ ส่งมอบให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จำนวน ๑๙ ป่า และป่าอนุรักษ์จำนวน ๖ แห่ง ที่เหลือเป็นป่าที่สมบูรณ์ ๓๙๒,๗๑๙.๘๑ ไร่

ทรัพยากรสัตว์ป่า จังหวัดพัทลุงพบสัตว์ป่าที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ ประเภทสมเสร็จ เก้ง หม้อ เลียงผาหรือกูป่า ค่างดำ นกเงือก เสือปลาหรือเสือไฟหมี โดยพบเพียงจำนวนเล็กน้อยบริเวณเทือกเขาบรรทัด

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ป่าชายเลน จะพบบริเวณพื้นที่ทะเลน้อยและรอบทะเลสาบสงขลา ภูเขาทะเล มีการกระจายตัวเป็นพื้นที่กว้าง อยู่ห่างจากพื้นที่ชายฝั่งประมาณ ๘๐-๑๐๐ เมตร และเป็นบริเวณที่มีปลาชุกชุมมีการปักหอยและเลี้ยงปลาในกระชัง พบบริเวณเกาะยวน ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน

ความหลากหลายทางชีวภาพ จังหวัดพัทลุง มีความหลากหลายทางชีวภาพมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศน์วิทยาป่าบกและความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศน์วิทยาป่าพรุและทะเลสาบ ที่มีส่วนสนับสนุนหรือก่อเกิดภูมิปัญญาชาวบ้านและผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด โลมาอิรวดี หมู่เกาะสี - เกาะห้า (เกาะรังนก)

๑.๒ การท่องเที่ยว เศรษฐกิจ การศึกษา ประเพณีวัฒนธรรม

จังหวัดพัทลุงมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมาย ประกอบด้วย สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมเป็นแหล่งกำเนิดหนังตะลุงมโนราห์และยังคงรักษาเอกลักษณ์ศิลปการแสดง สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

ศาลหลักเมืองพัทลุง ศาลหลักเมืองพัทลุง เกิดขึ้นด้วยแรงศรัทธาอันแรงกล้าของชาวจังหวัดพัทลุง และประชาชนทั่วไป ที่ร่วมกันบริจาคทรัพย์สมทบทุนการก่อสร้าง ตามพงศาวดารได้มีการกล่าวถึงความเป็นมาของการสร้างเสาหลักเมืองของชนชาติไทย ปรากฏมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี มาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ การสร้างหลักเมืองตามประเพณีโบราณ นิยมสร้างหลักเมืองไว้เป็นมิ่งขวัญ เป็นนิมิตมงคลสำหรับให้รู้ว่าหลักบ้าน หลักเมืองอยู่ที่ไหน ประชาชนบ้านเมืองนั้นย่อมร่มเย็นเป็นสุข เพราะมีเทพรักษาเมืองได้แก่ พระทรงเมือง พระเสื้อเมือง เทวดา และเทพารักษ์ ทั้งหลาย หลักเมืองต้องฝังไว้ในย่านกลางเมืองหรือให้ทำเลที่ชัยภูมิตามทิศทางของเมืองและในสมัยโบราณ เมืองเอกหรือเมืองชั้นราชธานีจะต้องมีหลักเมืองไว้เป็นนิมิตมงคลสำหรับเมืองทุกเมือง เมืองพัทลุงเป็นเมืองโบราณที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน แม้จะเคยมีหลักเมืองเป็นศูนย์กลางของเมืองมาก่อน แต่เนื่องจากการย้ายที่ตั้งหลายครั้ง ทำให้หลักฐานเกี่ยวกับหลักเมืองไม่ชัดเจน แม้จะมีร่องรอยอยู่บ้าง เช่นโคกบางแก้ว เมืองเก่าชัยบุรี และเมืองเก่าบ้านลำป่า ซึ่งชำรุดผุพังไปตามกาล หลังจากย้ายเมืองพัทลุงไปตั้งที่อื่นในแต่ละครั้ง ครั้งสุดท้ายย้ายมาอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๖ ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งเมืองพัทลุงในปัจจุบัน ก็ยังไม่มีการสร้างศาลหลักเมืองแต่อย่างใด

ต่อมาในปี ๒๕๕๓ นายวินัย คุรุวรรณพัฒน์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง เป็นผู้แกนหลักในการดำเนินการนำประชาชนชาวจังหวัดพัทลุงร่วมกันจัดสร้างศาลหลักเมืองพัทลุงขึ้นอีกครั้ง ต่อมานายกู้เกียรติ วงศ์กระพันธุ์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง ได้ดำเนินการต่อและจัดสร้างเสร็จใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๘.๐๔ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดศาลหลักเมืองพัทลุง อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง นับเป็นการเสด็จฯ มาจังหวัดพัทลุงเป็นครั้งแรก ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙

พระพุทธรูปโรคนไตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ หรือที่เรียกกันว่า "พระสี่มุมเมือง" เป็นพระพุทธรูปประจำภาคใต้และปูชนียวัตถุคู่บ้านคู่เมืองของพัทลุง ประดิษฐาน อยู่ภายในศาลาจตุรมุข บริเวณด้านหน้าระหว่างศาลากลางจังหวัดกับศาลจังหวัดพัทลุง เป็นพระพุทธรูปหล่อสำริด ปางสมาธิที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ โปรดเกล้าพระราชทานไว้ที่จังหวัดพัทลุง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑

วัดคูหาสวรรค์ ตั้งอยู่เชิงเขาคูหาสวรรค์ใกล้ ๆ ตัวตลาดพัทลุงจะมีทางเลี้ยวซ้ายมือที่เขาหัวแตกจะเป็นทางไปสู่วัดถ้ำคูหาสวรรค์ วัดนี้สร้างในสมัยอยุธยาและต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงแห่งแรกในจังหวัดพัทลุง ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปปางมารวิชัยและปางไสยาสน์องค์ใหญ่ประดิษฐานอยู่ ตามผนังถ้ำและบริเวณหน้าถ้ำมีจารึกพระปรมาภิไธยย่อของพระมหากษัตริย์และชื่อพระวงศ์หลายพระองค์

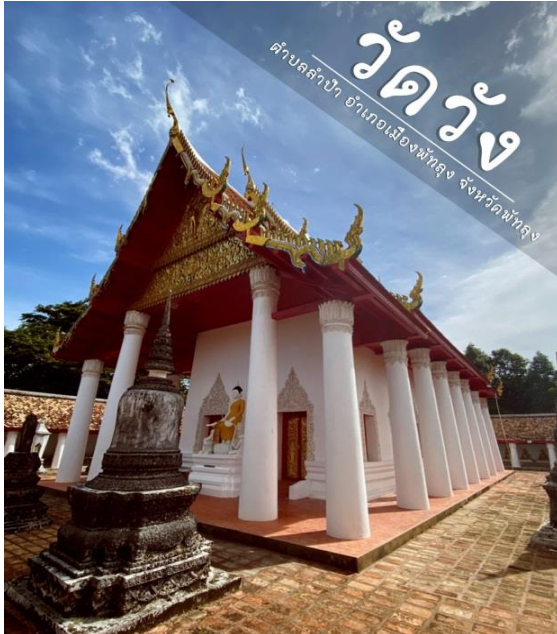
ภูเขาอกทะลุ จากวัดคูหาสวรรค์มุ่งหน้าไปบนทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๗ จะพบเขาอกทะลุ ตั้งตระหง่านอยู่ทางทิศตะวันออกของสถานีรถไฟ ภูเขาอกทะลุเป็นสัญลักษณ์ของพัทลุง มีความสูงประมาณ ๒๕๐ เมตร มีบันไดสำหรับปีนขึ้นยอดเขาเพื่อชมวิทิวทัศน์ของเมืองพัทลุงได้ ลักษณะพิเศษของภูเขาภูนี้ก็คือ มีช่องแลทะลุยอดเขาอยู่บริเวณเกือบตอนปลายของยอดเขา ซึ่งเป็นที่มาของชื่อภูเขา

ถ้ำมัลลีย์ เป็นถ้ำที่อยู่ในเทือกเขาเดียวกับเขาอกทะลุ อยู่ห่างจากสถานีรถไฟประมาณ ๒ กิโลเมตร ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๗- ๘ ถ้ำแห่งนี้ถูกค้นพบและตั้งชื่อตามพระรูดงค์จากภาคอีสานชื่อ พระมัลลีย์ ภายในถ้ำมีลักษณะกว้างขวางสลัซบซ้อน มีหินงอกหินย้อยสวยงามมากและมีแอ่งน้ำในอยู่ตอนในสุดของถ้ำ

วัดวัง ตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๗ ประมาณ ๖ กิโลเมตร (ใช้เส้นทางสายเดียวกับเขากทะเล) เป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง สร้างโดยพระยาพัทลุง (ทองขาว) ในสมัยรัชกาลที่ ๓ และเคยเป็นสถานที่ทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ภายในโบสถ์มีภาพเขียนฝาผนังเขียนด้วยสีฝุ่นในรัชกาลที่ ๔ เกี่ยวกับพุทธประวัติและเทพพระประธานเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นสมัยเดียวกัน ในระเบียงคดโดยรอบมีพระพุทธรูปปูนปั้น จำนวน ๑๐๘ องค์

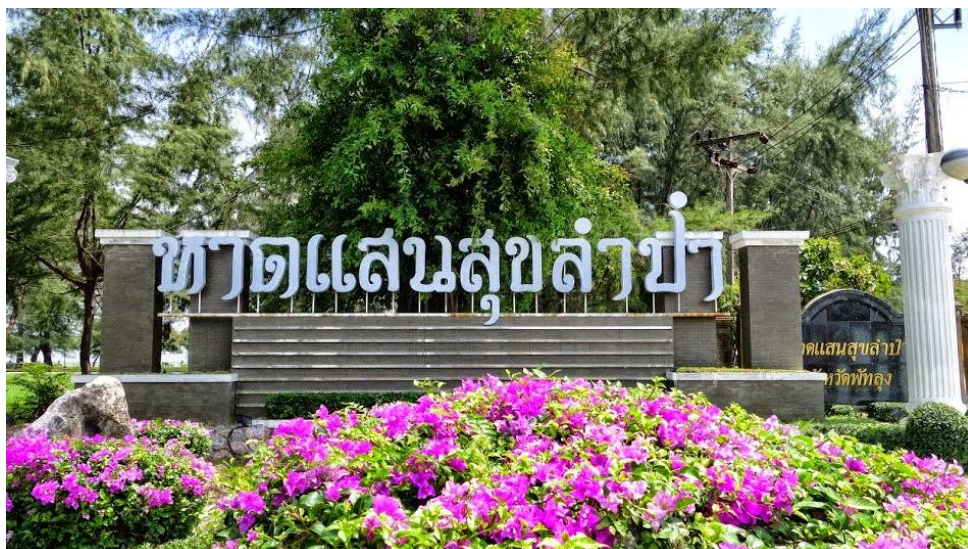
วังเจ้าเมืองพัทลุง (วังเก่า-วังใหม่) ตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ ใกล้กับวัดวัง เดิมเป็นที่ว่าราชการและเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าเมืองพัทลุง ปัจจุบันยังเหลืออยู่ส่วนหนึ่งคือ วังเก่า สร้างในสมัยพระยาพัทลุง (น้อย จันทโรจน์วงศ์) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ต่อมาวังได้ตกทอดมาจนถึงนางประไพ มุตามะระ บุตรีของหลวงศรีวรรณิตร ส่วนวังใหม่สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ โดยพระยาอภัยบริรักษ์จักราวชิตพิพิธภักดี (เนตร จันทโรจน์วงศ์) บุตรชายของพระยาพัทลุงซึ่งเป็นเจ้าเมืองพัทลุง ปัจจุบันทายาทตระกูล จันทโรจน์วงศ์ ได้มอบวังนี้ให้เป็นสมบัติของชาติและกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖

อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) ประดิษฐานอยู่ที่สามแยกท่ามิหรำ ในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง ตามประวัติกล่าวว่าพระยาทุกขราษฎร์ เดิมเป็นพระ ชื่อพระมหาช่วย จำพรรษาอยู่ที่วัดป่าลิไลยก์ ในรัชกาลที่ ๑ ซึ่งขณะนั้นเกิดสงคราม ๙ ท้าว พระมหาช่วยได้ช่วยพระยาพัทลุงนำชาวบ้านเข้าต่อต้านทัพพม่าจนแตกพ่าย ต่อมาจึงลาสิกขาบท แล้วได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยาทุกขราษฎร์ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยทำราชการเมืองพัทลุง มีตำแหน่ง “พระยา” เทียบเท่าเจ้าเมือง

หาดแสนสุขลำปำ อยู่เลยวัดวังไปตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๗ อีกประมาณ ๒ กิโลเมตร เป็นหาดทรายที่มีทิวสนร่มรื่นริมฝั่งทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย กลางวงเวียนมีรูปปั้นฝูงปลาลำปำ มีศาลากลางน้ำชื่อว่า "ศาลาลำปำที่รัก" สำหรับชมทิวทัศน์บริเวณทะเลสาบ และจากบริเวณชายหาดมีสะพานเชื่อมไปยังเกาะลอย ซึ่งเป็นเกาะที่เกิดจากการทับถมของตะกอนปากน้ำลำปำ นอกจากนี้ ในบริเวณทะเลสาบลำปำ ยังมีฝูงปลาโลมาหัวบาตร ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้ง

ควนนกเตน (ควน คือ ภูเขาเล็ก) เป็นจุดชมวิวแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา การเดินทาง มาทางถนนพวนหมวย – โล๊ะจังกระ สาย ๔๑๒๒ เลี้ยวขวาเข้าทางน้ำตกวังตอ ประมาณ ๕ กิโลเมตร การเดินทางขึ้นไปบนควนนกเตนนั้น ต้องขึ้นไปด้วยรถโฟวิล รถธรรมดาไม่สามารถขึ้นไปถึงได้ แต่รถอีกอย่างที่สามารถนำพาเราไปทุกที่ เป็นรถที่อยู่กับตัวเรามาตลอดนั่นก็คือสองเท้าของเรานั่นเอง สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถพักที่ด้านล่าง หรือถ้าใครขี้เกียจเดินเพื่อเดินทางแต่เช้าก็สามารถเลือกพักบนควนนกเตนได้ ที่พักควนนกเตน มีที่พักแบบบ้านเป็นหลัง และมีต้นไม้ไว้บริการ

น้ำตกไพรวัลย์ ตั้งอยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่าบ้านพุด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ตำบลคลองเฉลิม เส้นทางเข้าชมใช้เส้นทางจากบ้านคลองหมวยไปตามถนนตำบลลำสินธุ์-บ้านกงหรา (ทางหลวงหมายเลข ๔๑๒๒) ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ทางเข้าชมน้ำตกอยู่ทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีความงดงามตามธรรมชาติเงียบสงบและร่มเย็น อุดมไปด้วยพรรณไม้หายากชนิด บริเวณน้ำตกมีลานจอดรถและร้านอาหารไว้บริการด้วย

น้ำตกปากราง ตั้งอยู่ในเขตตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา เป็นน้ำตกขนาดเล็กในหมู่บ้าน แต่มีความโด่งดังเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ ล่าสุดพัฒนา สไลเดอร์เป็นแบบไฟเบอร์กลาสที่แข็งแรงเพื่อให้เด็กๆ และประชาชนได้สนุกสนานกับการเล่นน้ำ น้ำตกแห่งนี้ จึงมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมและเล่นน้ำจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดหลายวัน สร้างเศรษฐกิจและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

บ่อน้ำร้อนธารน้ำเย็น ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาชัยสน ที่บริเวณหน้าผาเชิงเขาชัยสนเป็นที่ตั้งของธารน้ำเย็น ซึ่งตกแต่งให้เป็นสวนพักผ่อน เลยไปอีกประมาณ ๓๐๐ เมตร จะเป็นบ่อน้ำร้อนอุณหภูมิประมาณ ๖๐ องศาเซลเซียส เชื่อกันว่าเป็นแอ่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ใช้รักษาโรคบางอย่างได้

ปัจจุบันได้ปรับปรุงให้เป็นที่สถานที่ท่องเที่ยว โดยมีสถานที่อาบน้ำ บ่อพักน้ำร้อนมีบริการอาบน้ำแร่ฝักบัว แสงอ่างอาคารที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว สถานที่จำหน่ายสินค้าร้านจำหน่ายอาหารไว้คอยให้บริการ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบจึงเหมาะสำหรับการพักผ่อนของครอบครัว

วัดพระบรมธาตุเจดีย์เขียนบางแก้ว อยู่บนทางหลวงหมายเลข ๔๐๑๘ เลี้ยวที่ว่าการอำเภอ เขาชัยสนไปประมาณ ๗ กิโลเมตร ในเขตบ้านบางแก้วตรง กิโลเมตรที่ ๑๔ พอดี จะมีทางเข้าอยู่ด้านซ้ายมือ วัดเขียนตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา เป็นวัดเก่าแก่ที่มีพระธาตุบางแก้ว ซึ่งสร้างแบบเดียวกับพระมหาธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราช แต่มีขนาดเล็กกว่าเป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองพัทลุง ซึ่งเชื่อกันว่าสร้างมา ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น สันนิษฐานว่าพื้นที่บริเวณวัดเขียนนี้ เป็นที่ตั้งของเมืองพัทลุงมาก่อน เพราะได้พบ ซากปรักหักพังของศิลาแลงและพระพุทธรูปมากมาย

แหลมจองถนน ตั้งอยู่ที่ตำบลจองถนน จากตัวเมืองพัทลุง ไปตามเส้นทางสายเพชรเกษม เลี้ยวซ้ายผ่านอำเภอเขาชัยสน ไปอีกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร รวมระยะทางจากตัวเมืองประมาณ ๓๙ กิโลเมตร และห่างจาก ที่ว่าการอำเภอเขาชัยสนประมาณ ๑๒ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงอยู่บนเนินดินและลาดชัน ลงไปยังชายทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีสภาพเป็นน้ำกร่อยและสามารถมองเห็นทิวทัศน์ เกาะแก่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

น้ำตกตะโหนดหรือ น้ำตกหม่อมจ้อย อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ ๑๒ กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข ๔๑๒๑ และต่อด้วยเส้นทางหมายเลข ๔๑๓๗ (อยู่ทางตอนใต้ของเมืองพัทลุง) แยกจากทางหลวงหมายเลข ๔ เข้าไปจนถึงวัดตะโหนด น้ำตกจะอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์สัตว์ป่าตะโหนด ซึ่งอยู่เลยวัดตะโหนดไป ๔-๕ กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่อยู่ท่ามกลางป่าที่ร่มรื่น ลักษณะของน้ำตกจะแบ่งเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีชื่อต่างกัน มีแอ่งน้ำสามารถเล่นน้ำได้ มีลานกว้างเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

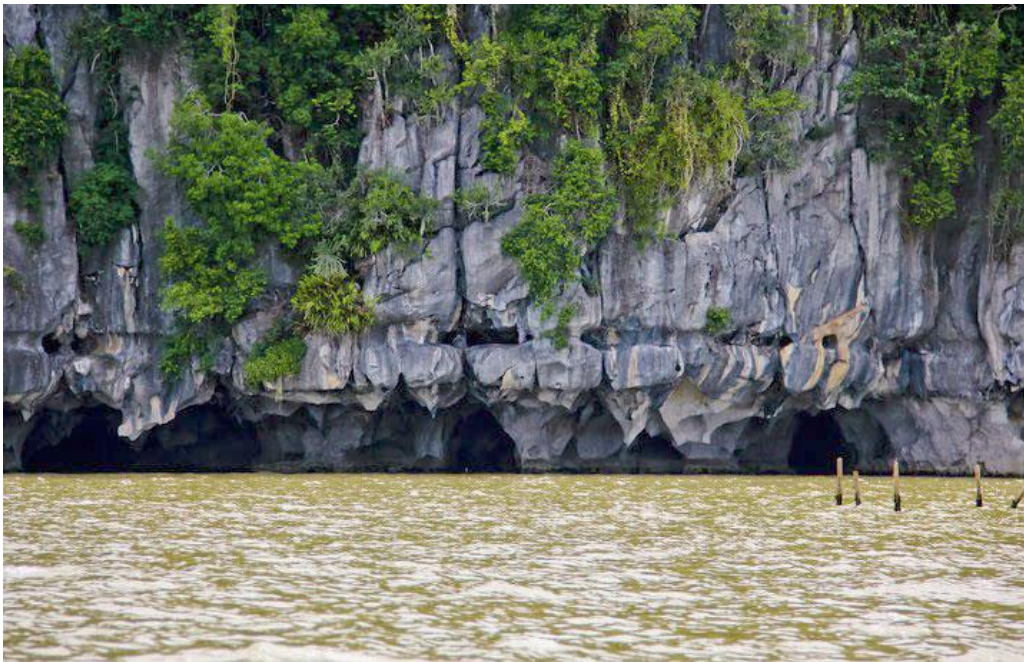
อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๔๐๔๘ จากอำเภอเมืองพัทลุง - อำเภอควนขนุน ไปสุดที่ทะเลน้อย ระยะทาง ๓๒ กิโลเมตร ทางลาดยางตลอดทั้งสาย เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย กรมป่าไม้ มีพื้นที่ประมาณ ๔๒๒ ตารางกิโลเมตร (๙๔%) และพื้นน้ำ ๒๘ กิโลเมตร (๖%) ทะเลมีความกว้าง ๕ กิโลเมตร และยาว ๖ กิโลเมตร ความลึกเฉลี่ยราว ๑.๒ เมตร ปกคลุมด้วยพืชต่าง ๆ เช่น บัว จูด หญ้าน้ำนก ปรีอ กง ทะเลน้อยเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มี นกน้ำ นก ประจำถิ่นและนกอพยพอยู่มากกว่า ๑๘๗ ชนิด แยกออกเป็น นกประจำถิ่น ซึ่งอาศัยอยู่ตลอดปี และนกอพยพย้ายถิ่นมาในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม - มีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีประชากรมากที่สุด ส่วนช่วงที่มีน้อยที่สุดอยู่ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน อันเป็นช่วงที่นกน้ำทำรัง จำนวนนกที่มีมากได้แก่ นกวงศ์ นกยาง นกยางหัวไฟ นกยางโทนใหญ่ นกกาบบัวและนกกระสาแดง วงศ์นกเป็ดน้ำ เช่น นกเป็ดแดง เป็ดคับแค เป็ดลายและเป็ดผี วงศ์นกอีลุ้ม เช่น นกอีลุ้มคิ้วขาว นกกวัก นกอีลุ้ม นกอีล้า และนกคู้ท วงศ์นกพริก ได้แก่ นกอีแจว นกพริก วงศ์นกกา น้ำ ได้แก่ นกกา น้ำเล็กและนกกา น้ำใหญ่ วงศ์นกตีนเทียน และเหยี่ยวต่าง ๆ เช่น เหยี่ยวแดง นอกจากนี้ยังมีนกที่พบเห็นประจำ ได้แก่ นกกระแตแต้แว๊ด นกนางนวลแกรบเคราขาว นกกระแต้น้อยธรรมดา และนกนางแอ่นบ้าน เป็นต้น ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ดีที่สุด อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม - มีนาคม เพราะนอกจากจะพบเห็นนกจำนวนมากแล้ว พื้นน้ำอันกว้างใหญ่ไพศาลจะสวยงามตระการตาไปด้วย บัวสาย สีชมพูบานสะพรั่งไปทั่ว ทั้งยังมีวิถีชีวิตชุมชนที่มีการประกอบอาชีพหลากหลาย แต่โดดเด่นในการเป็นหมู่บ้านหัตถกรรมทำเสื่อกระจูดซึ่งเป็นวัสดุพื้นบ้านหลัก จากทะเลน้อย

ปัจจุบัน ทะเลน้อย ได้รับเลือกให้เป็นแรมซาร์ไซด์ หรือพื้นที่ชุ่มน้ำของโลก เป็นแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อที่จะรักษาระบบนิเวศ โดยรอบให้มีความยั่งยืนและกำลังได้รับการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ มีการควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ทะเลน้อยอย่างระมัดระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การเดินทางไปทะเลน้อย เดินทางสะดวกทั้งทางรถ ทางเรือ โดยทางเรื่อนั้น สามารถเดินทางจากอำเภอต่าง ๆ ที่อยู่ริมทะเล เช่น อำเภอระโนด อำเภอสะทิงพระ และอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อำเภอปากพะยูน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ส่วนทางรถไฟไปลงรถไฟที่สถานีปากคลอง จากนั้นต่อรถยนต์ไปทะเลน้อยอีก ๘ กิโลเมตร

หมู่เกาะสี่ เกาะห้า อยู่ในทะเลสาบสงขลา-พัทลุง ท้องที่อำเภอปากพะยูน การเดินทางสามารถเดินทางได้จากท่าเรือตำบลลำปำ ระยะทางประมาณ ๒๕ กิโลเมตร หรือท่าเรือ อำเภอปากพะยูน ระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมง เกาะแห่งนี้เป็นที่อยู่ของนกนางแอ่นทะเลเป็นจำนวนมากจึงถูกเรียกว่า **เกาะรังนก** และมีการขอสัมปทานเพื่อนำรังนกเหล่านี้ไปจำหน่าย สภาพธรรมชาติของเกาะนี้มีความงดงามมากแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จประพาสและทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ณ บริเวณหน้าผา และบริเวณนี้ได้ก่อสร้างอนุสาวรีย์พระองค์ท่านประดิษฐานไว้ด้วย การเที่ยวชมเกาะสี่ - เกาะห้า ซึ่งเป็นเขตสัมปทานรังนกของเอกชน หมู่เกาะดังกล่าว มีเกาะกระ มีถ้ำ เจ้าแม่กวนอิม สามารถเดินเที่ยวชมได้ตลอดทั้งเกาะ มีศาลาพ่ท่านคล้าย ต้นโพธิ์เงิน ต้นโพธิ์ทอง มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเลเซียและสิงคโปร์

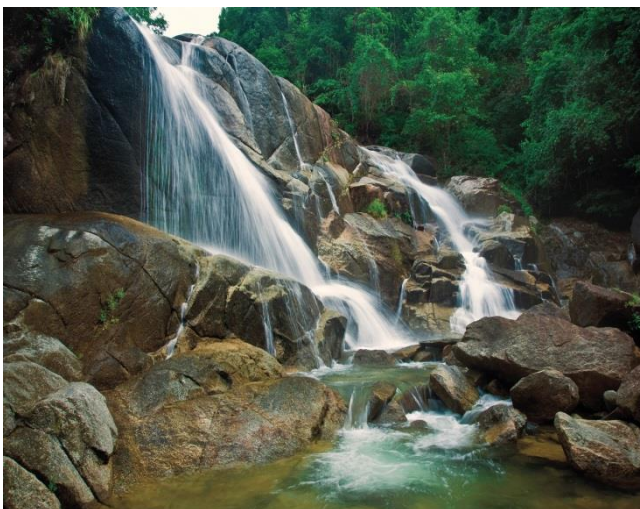

อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า ตั้งอยู่ที่บ้านโนนวัง ตำบลเขาปู่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ ๓๗ กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางหมายเลข ๔๑ ไปอำเภอควนขนุน แล้วแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๔๑๖๔ สู่อำเภอศรีบรรพต เข้าไปประมาณ ๑๗ กิโลเมตร แล้วแยกซ้ายไปอีก ๔ กิโลเมตร ก็ถึงที่ทำการอุทยานฯ ซึ่งมีสภาพเป็นป่าดงดิบชื้น พืชพรรณไม้ที่สำคัญหลุมพอ เคี่ยม ตะเคียนทอง สัตว์ป่าที่สำคัญ แรด สมเสร็จ ลิง นกต่าง ๆ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๓๓,๗๕๐ ไร่ หรือ ๖๙๔ ตารางกิโลเมตร ในบริเวณอุทยานฯ มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

ถ้ำมัจฉาปลาวน อยู่ใกล้กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยแลดูสวยงาม ดั่งหลืบม่าน มีแอ่งน้ำกว้างประมาณ ๔๐๐ ตารางเมตร และมีฝูงปลาวายวนไปมาอยู่ในแอ่ง แอ่งน้ำนี้เกิดจาก ต้นน้ำซึ่งไหลผ่านทะเลภูเขาโนนวัง หน้าถ้ำเป็นผาหินสีนิลและร่มรื่นด้วยพรรณไม้นานาชนิด

น้ำตกเหียงทอง อยู่ห่างจากชุมชนตลาดเขาปู่ ประมาณ ๓ กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรพตและเทือกเขานครศรีธรรมราช และได้รับการขนานนามว่า "น้ำตกร้อยชั้น" ชั้นที่สวยงามที่สุดคือชั้นที่ ๑๓ ซึ่งมีจุดชมวิวยสามารถมองเห็นทิวทัศน์ทะเลน้อย และเขาปู่ - เขาย่าได้

จุดชมวิวผาผึ่ง อยู่ห่างจากที่ทำการกลางประมาณ ๒๕๐ เมตร จุดเด่นของผาผึ่ง คือ ในราวประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ของทุกปี จะมีผิงหลวงมาทำรังนับเป็นร้อยรัง บริเวณหน้าผาและเมื่อถึงฤดูฝนผิงเหล่านี้ก็จะทิ้งรังปล่อยให้เปื้อนรังร้าง ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ทุกปี บริเวณจุดชมวิวบนผาผึ่งจะมองเห็นทิวทัศน์ของอุทยานฯ และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ได้

คลองหุ่ย ตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะเดื่อ โดยห่างจากตัวเมืองพัทลุงประมาณ ๓๓ กิโลเมตร ใช้เส้นทางสายเพชรเกษมไปประมาณ ๒๐ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าถนนสายเขาชัยสน-จงเก (หมายเลข ๔๐๘๑) และเลี้ยวขวาบริเวณหน้าที่ทำการอำเภอเขาชัยสนไปประมาณ ๕ กิโลเมตร ถึงแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณที่ว่าการอำเภอจะมีรถจักรยานยนต์รับจ้างไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวคลองหุ่ยอีกด้วย คลองหุ่ย มีสภาพเป็นลำคลองขนาดใหญ่ น้ำใสสะอาด พื้นคลองเป็นทรายและโคลนหินบริเวณน้ำลึก เหมาะแก่การพักผ่อนหรือลงเล่นน้ำ มีเฟิงและร้านอาหารไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

หมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนัง ที่ตั้ง หมู่ ๑ บ้านบางแก้ว ตำบลท่ามะเดื่อ อำเภอบางแก้ว เป็นหมู่บ้านซึ่งมีฝีมือทางการแกะหนังใหญ่ และหนังตะลุง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากหมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนังบางแก้ว มีเอกลักษณ์โดดเด่น และมีความปราณีตงดงามการเดินทางตามเส้นทางจากสามแยกถนนเพชรเกษม ไปทางรถไฟระยะทาง ๙ กิโลเมตร จากทางรถไฟไปอีก ๒๐๐ เมตร ระยะทางจากจังหวัดพัทลุงถึงหมู่บ้านประมาณ ๓๖ กิโลเมตร

น้ำตกโตนแพรทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ เดินทางจากตัวเมืองไปตามทางหลวงแผ่นดิน (สายเพชรเกษม) หมายเลขที่ ๔ ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร มีทางแยกถนนสายบ้านกงหาร ระยะประมาณ ๙ กิโลเมตร ถึงทางแยกบ้านโตนต่อไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๕ กิโลเมตร ถึงน้ำตกโตนแพรทอง มีทางน้ำไหลเป็นชั้น ๆ ลดหลั่นลงมา

น้ำตกเขาคราม ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จากตัวเมืองพัทลุง ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔ ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีทางแยกตามถนนสายต้นไทรประมาณ ๖ กิโลเมตร ถึงบ้านเขาครามและต่อไปยังตัวน้ำตกอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร ก็ถึงน้ำตกเขาครามที่สวยงาม

ถ้ำสุ่มมะโน ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านนา อยู่ห่างจากตัวเมืองไปตามถนนสายพัทลุง – ตรัง (ทางหลวงแผ่นดินสายเพชรเกษม) หมายเลข ๔ ประมาณ ๒๑ กิโลเมตร ตัวถ้ำอยู่ห่างจากถนนประมาณ ๕๐๐ เมตร เป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยและมีห้องโถงกว้างขวางใหญ่โต และร่มเย็นสวยงามวิจิตรตระการตาตามธรรมชาติ ถ้ำมีสองชั้น คือ ชั้นแรกเสมอกับพื้นราบและชั้นใต้ดิน ภายในถ้ำยังมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หลายองค์ ปัจจุบันถ้ำสุ่มมะโนนอกจากจะมีความสงบสวยงามตามธรรมชาติแล้ว ยังเป็นสถานที่วิปัสสนาที่มีชื่อเสียงโด่งดังในกลุ่มของผู้ที่แสวงหาธรรมะด้วย

ถ้ำพุทธโคทม ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านนา เส้นทางเดียวกับน้ำตกเขาคราม แต่ห่างจากทางหลวงแผ่นดิน (สายเพชรเกษม) หมายเลข ๔ ระยะทาง ๓ กิโลเมตร

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด อยู่ที่ตำบลบ้านนา ห่างจากตัวเมืองพัทลุงไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔ เป็นระยะทาง ๒๗ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๖๗ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดตรัง สงขลา สตูล ภูมิประเทศ เป็นเทือกเขายาว เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และพรรณไม้มีค่าอีกมากมาย

แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ตลาดใต้โหนด ตลาดพื้นบ้านสุดชิปของจังหวัดพัทลุง ที่สามารถเที่ยวได้ทุกวัย ได้ทั้งเสพงานศิลป์ ท่องโลกแห่งตัวหนังสือ จิบกาแฟรสเข้มข้น ชิมอาหารพื้นเมืองหลากหลายพร้อมทั้งเลือกซื้อสินค้าแฮนด์เมดของคนท้องถิ่น “ตลาดใต้โหนด” หรือที่คนใต้เรียกกันว่า “ตลาดใต้โหนด” ตั้งอยู่ที่บ้านจันนา ตำบลอนทราญ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นตลาดนัดพื้นบ้านสีเขียวสุดเก๋ไก๋ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนแห่งนี้มากกว่า ๔ ปีแล้ว ไม่ใช่แค่เพียงตัวเลขทางการค้าเท่านั้น แต่ยังสร้างความสุขและมิตรภาพให้กลับคืนสู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เปิดบริการทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ น.

ตลาดชุมชนสวนไม้ขวัญใจ พื้นที่พัก กิน เรียน เล่น แห่งใหม่ของจังหวัดพัทลุง พร้อมกับตลาดนัดกรีนร่วมสมัยของชุมชนผู้ผลิตรุ่นใหม่หัวใจสีเขียว และกิจกรรมเรียนรู้สู่สร้างสรรค์เที่ยวได้ทุกเพศทุกวัยและทั้งครอบครัว ตลาดชุมชนสวนไม้ขวัญใจตั้งอยู่ภายในสวนไม้ขวัญใจ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ไม่ไกลจากโรงพยาบาลควนขนุน เป็นอีกหนึ่งพื้นที่คุณภาพของจังหวัดพัทลุง ที่จะมาสร้างความสุขให้กันทั้งชุมชนและผู้มาเยือน เดินทางมาเที่ยวง่ายสามารถมานั่งพักผ่อนได้ตลอดทั้งวัน เปิดบริการทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐-๑๘.๐๐ น.

ด้านเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุง ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒ โดยเฉลี่ยสาขาการเกษตรการป่าไม้ และการประมง มีสัดส่วนที่สูงสุดร้อยละ ๓๑.๓๑ ของสัดส่วนเฉลี่ยทั้ง ๑๙ สาขา การผลิตและการบริการ รองลงมาได้แก่ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์ สาขาการอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๑๓.๐๒ และ ๙.๑๖ ตามลำดับ ในปี ๒๕๖๒ จังหวัดพัทลุงมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปีทั้งสิ้น ๓๗,๒๔๗ ล้านบาท สูงขึ้นจากปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑,๒๙๒ ล้านบาท เป็นลำดับที่ ๑๒ ของภาค และลำดับที่ ๖๐ ของประเทศ รายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดพัทลุงมาจากผลผลิตด้านการเกษตร โดยเฉพาะ ยางพารา ข้าว ปาล์ม น้ำมัน ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ ผัก และปศุสัตว์ รวมทั้งประมง ทั้งนี้ เพราะศักยภาพโดยรวมเหมาะแก่การทำเกษตร ทิศตะวันออกเป็นเอกเขบาบรรทัด แหล่งต้นน้ำลำธาร (พื้นที่ลาดเอียงไม่มาก) และทิศตะวันออกของจังหวัดจรดทะเลสาบสงขลา จะเป็นที่ราบลุ่ม

การจัดเก็บภาษี จากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ตั้งแต่ปลายปีพ.ศ. ๒๕๖๒ – ปัจจุบัน จังหวัดพัทลุงได้ดำเนินการตามมาตรการและแนวทางที่กระทรวงสาธารณสุขหรือศูนย์บริการสาธารณสุขโควิด -๑๙ (ศคบ.) กำหนดโดยเคร่งครัด ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างปกติ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้ออกมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นกำลังซื้อของผู้บริโภคและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) อาทิเช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ โครงการ ม.๓๓ เรารักกัน โครงการเพิ่มวงเงินให้ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น ประกอบกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จังหวัดพัทลุงได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.๒๕๖๓ มีการเบิกจ่ายงบประมาณตามโครงการ/กิจกรรมของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

และกรมสรรพากรได้ออกมาตรการช่วยเหลือประชาชนและผู้ประกอบการ เพื่อให้มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้นและ
นานขึ้น ทำให้การจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่พัทลุง ในช่วง ๒ ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ
พ.ศ.๒๕๖๔ จัดเก็บได้สูงกว่าในช่วงเดียวกันของปีก่อน

การเงินการคลัง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๒-๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)
มีรายได้นำส่งสำนักงานคลังจังหวัดพัทลุง จำนวน ๗๗๗.๕๓๓ ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒
จำนวน ๕๗.๓๐๓ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๖.๘๖ และมีการเบิกจ่ายงบประมาณผ่านสำนักงานคลังจังหวัดพัทลุง
จำนวน ๔,๙๓๕.๘๗๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔๔๖.๖๐๑ ล้านบาท หรือ
เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๙๕

ด้านการเกษตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร ๑,๔๙๕,๙๗๖.๐๐ ไร่ หรือ
ร้อยละ ๖๙.๙๐ ของพื้นที่ทั้งหมด แยกเป็นยางพาราปลูกมากที่สุด พื้นที่ปลูกจำนวน ๙๙๓,๔๕๕ ไร่ รองลงมา
ปลูกข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕๐,๐๔๑.๘๒ ไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๖๐,๒๒๑ ไร่
และพื้นที่อื่น ๆ เช่น บ่อปลา บ่อกุ้ง ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ คอกปศุสัตว์ และพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ จำนวน
๑๙๒,๒๕๙ ไร่

ด้านอุตสาหกรรม

การประกอบการด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลางและโรงงาน
ขนาดใหญ่มีเพียง ๘ โรง ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔ จังหวัดพัทลุงมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ๓๐๙ โรง
เงินลงทุนรวม ๖,๘๗๔.๕๙ ล้านบาท มีจำนวนคนงาน ๔,๑๐๕ คน

ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP)

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการกระตุ้นธุรกิจประกอบการท้องถิ่น มีเป้าหมาย
เพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ผลิตและจำหน่ายในท้องถิ่นแต่ละตำบล สร้างความเจริญแก่ชุมชน
ให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ใน
ท้องถิ่น ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละ
ท้องถิ่น และสามารถจำหน่ายในตลอดทั้งภายในและต่างประเทศได้

ข้อมูลการลงทะเบียน OTOP ของจังหวัดพัทลุง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๓ มีผู้ผลิต
ผู้ประกอบการ จำนวน ๑,๐๖๘ ราย มีผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน ๒,๗๖๙ ผลิตภัณฑ์ การคัดสรรสุดยอดหนึ่ง
ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย เป็นนโยบายของคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ
มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระดับผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ จังหวัดพัทลุงมีผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการคัด
สรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งสิ้น ๒๖๐ รายการ มีหมู่บ้าน OTOP

ด้านการศึกษา

จังหวัดพัทลุงมีสถานศึกษาทั้งหมด ๔๕๓ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๗ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ๓๙ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ๗ แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพัทลุง ๘๓ แห่ง มีห้องสมุดประจำอำเภอ ๑๑ แห่ง ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ ๑ แห่ง สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ๑ แห่ง สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒๐๒ แห่ง สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๑ แห่ง และสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑ แห่ง

ด้านประเพณีวัฒนธรรม

ประชาชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงมีชีวิตความเป็นอยู่ตามกรอบจารีตประเพณีและปฏิบัติตามแนวทางที่ศาสนากำหนด ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกถ่ายทอดโดยกิจกรรมทางศาสนาที่ประชาชนนับถือ โดยเป็นการถ่ายทอดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษสู่คนรุ่นหลัง จึงทำให้ประเพณีและวัฒนธรรมของพี่น้องชาวพัทลุงมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ

ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น ประเพณีแข่งโพน-ลากพระ ประเพณีทำบุญเดือนสิบ งานวันอนุรักษ์มรดกไทย งานวันสงกรานต์

๑.๒ การศาสนา

ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา

ด้านการปกครองคณะสงฆ์

ข้อมูลพระราชาคณะ

พระเทพวิริยาภรณ์ (ปธ.๙)

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ เจ้าอาวาสวัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง

พระเทพปริยัติคุณ (ปธ.๙)

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง

พระศรีปัญญาจารย์ (ปธ.๙)

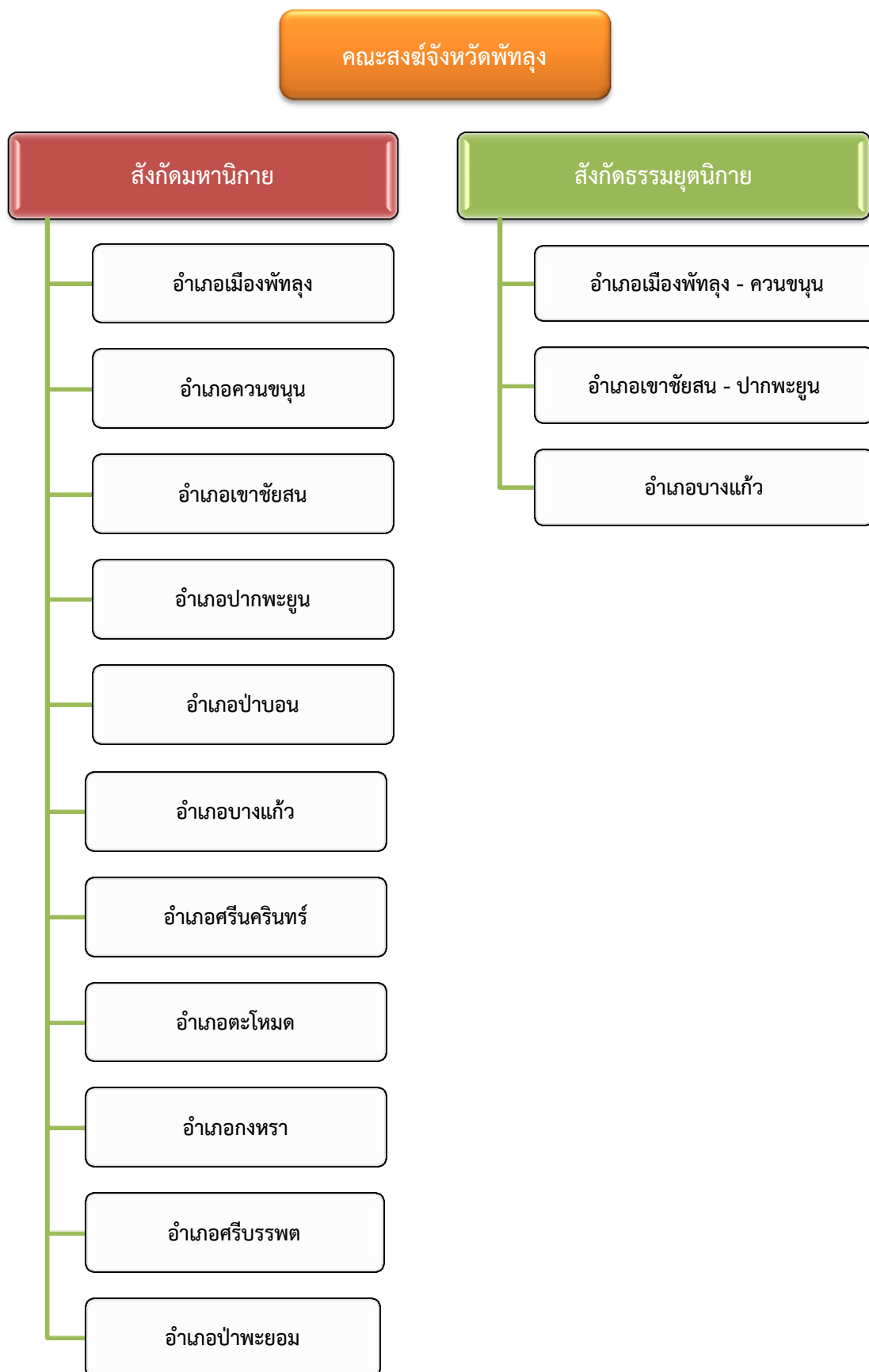
ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง เจ้าอาวาสวัดอินทราวาส

พระศรีธรรมประสาธน์

เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (ธรรมยุต) เจ้าอาวาสวัดจรรย์ราม

โครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพัทลุง

โครงสร้างเจ้าคณะปกครองสงฆ์
สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

พระครูปลัดวราธรรมวัฒน์
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง

พระครูวิจิตรธรรมวิทักษ์
รองเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง

พระมหาเชยศักดิ์ สุนทรธมโม
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง

พระครูกาแก้ว
เจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง

พระครูสุตธรรมากิจักษ์
เจ้าคณะอำเภอศรีนครินทร์

พระครูสุนทรกิจจานุโยค
เจ้าคณะอำเภอตะโหมด

พระครูศาสนกิจจาท
เจ้าคณะอำเภอควนขนุน

พระครูอุดมสุวรรณสถิต
เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน

พระมหาบุญฤกษ์ ฐิตปัญโญ
เจ้าคณะอำเภอป่าพะยอม

พระครูศรีพุทธิธรรม
เจ้าคณะอำเภอป่าบอน

พระครูขันติธรรมานันท์
เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว

พระครูประภักดิ์ธรรมวาทิ
เจ้าคณะอำเภอปากพะยูน

พระครูสุตธรรมวิทักษ์
รก. เจ้าคณะอำเภอกงหรา

พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์
รก. เจ้าคณะอำเภอสรีบรรพต

พระครูปริยัติอัมพาทรร
รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง รูปที่ ๑

พระมหาสมพร กุจิปัญญา
รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง รูปที่ ๒

พระหนานพลิน เขมธมโม
เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน

พระครูรัตนศีลคุณ
รองเจ้าคณะอำเภอบางบอน

พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์
รองเจ้าคณะอำเภอควนขนุน

พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์
รองเจ้าคณะอำเภอควนขนุน

โครงสร้างเจ้าคณะปกครองสงฆ์ สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย

พระศรีธรรมประสาธน์
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (๖)

พระครูอุดมปัญญาคุณ
เจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง-ควนขนุน (๖)

พระครูธรรมจักรกิจจานุวัตร
เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน-ปากพะยูน (๖)

พระครูสุภัทราสนกร
เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว (๖)

ข้อมูลพระสังฆาธิการ
สังกัด คณะสงฆ์มหานิกาย

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘

๑. พระเทพวิริยาภรณ์	วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง
๒. พระเทพปริยัติคุณ	วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง

ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด

๑. พระศรีปัญญาจารย์	วัดอินทราวาส
๒. พระครูกุวิวารภรณ์	วัดบ้านสวน (อำเภอเมืองพัทลุง)
๓. พระครูขันตยาภรณ์	วัดบ้านสวน (อำเภอควนขนุน)
๔. พระครูขันตยาภิวัฒน์	วัดดอนประดู่
๕. พระครูขันตยธรรมานันท์	วัดห้วยเนียง
๖. พระครูสุธรรมวัฒน์	วัดพิกุลทอง
๗. พระครูวิจิตรคณานุกูล	วัดหัวหมอน
๘. พระครูสิทธิการโสภณ	วัดแจ้ง
๙. พระครูพิสิฐพัฒนคุณ	วัดอภัยาราม

เจ้าคณะจังหวัด/รองเจ้าคณะจังหวัด

๑. เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง	: พระครูปลัดวธรรมวัฒน์ วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง
๒. รองเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง	: พระครูวิจิตรธรรมวิภาช วัดจินตาวาส
๓. รองเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง	: พระมหาเชยศักดิ์ สุนทรธมโม วัดสุนทราวาส

เจ้าคณะอำเภอ/รองเจ้าคณะอำเภอ

๔. เจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง	: พระครูกาแก้ว วัดโคกชะงาย
๕. รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง	: พระครูปริยัติอัมพวาทร วัดอัมพวนาราม
๖. รองเจ้าคณะอำเภอเมืองพัทลุง	: พระมหาสมพร ฐิริปัญญา วัดอินทราวาส
๗. เจ้าคณะอำเภอควนขนุน	: พระครูศาสนกิจจาทร วัดลานแซะ
๘. รองเจ้าคณะอำเภอควนขนุน	: พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์ วัดโคกโดน
๙. เจ้าคณะอำเภอป่าพะยอม	: พระมหาบุญฤกษ์ ฐิตปัญญา วัดเขาไพรกเพลง
๑๐. เจ้าคณะอำเภอตะโหมด	: พระครูสุนทรกิจจานุโยค วัดตะโหมด
๑๑. เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว	: พระครูขันตยธรรมานันท์ วัดห้วยเนียง
๑๒. เจ้าคณะอำเภอปากพะยูน	: พระครูประภัสร์ธรรมวาที วัดหัวเตย
๑๓. รองเจ้าคณะอำเภอปากพะยูน	: พระครูสุวัฒน์ปิยคุณ วัดสุภาชิตดาราม
๑๔. เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน	: พระครูอุดมสุวรรณสถิต วัดสุวรรณประดิษฐ์าราม
๑๕. รองเจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน	: พระมหานพสิน เขมธมโม วัดบรรพตพินิต
๑๖. เจ้าคณะอำเภอศรีนครินทร์	: พระครูสุตธรรมาภิรักษ์ วัดลำกะ
๑๗. เจ้าคณะอำเภอป่าบอน	: พระครูศรีพุทธธรรม วัดหลักสิบ
๑๘. รองเจ้าคณะอำเภอป่าบอน	: พระครูรัตนศีลคุณ วัดควนแสง
๑๙. รก. เจ้าคณะอำเภอกงหรา	: พระครูสุตธรรมวิภาช วัดพังกิ่ง
๒๐. รก. เจ้าคณะอำเภอศรีบรรพต	: พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์ วัดโคกโดน

เจ้าคณะตำบล

อำเภอเมืองพัทลุง

๑. เจ้าคณะตำบลท่าแค : พระครูสิรินิตินิสาร วัดท่าแค
๒. เจ้าคณะตำบลควนมะพร้าว : พระครูภาวนาธรรมประสิทธิ์ วัดชายคลอง
๓. เจ้าคณะตำบลนาโหนด : พระครูอุดมสังฆคุณ วัดศาลาไม้ไผ่
๔. เจ้าคณะตำบลท่ามิหรำ : พระครูสันติวิโรทัย วัดควนอินทร์นิมิตร
๕. เจ้าคณะตำบลชัยบุรี : พระครูพิสิฐวรธัช วัดเขา
๖. เจ้าคณะตำบลตำนาน : พระครูสุนทรสาสนาทร วัดทุ่งลาน
๗. เจ้าคณะตำบลลำป่า เขต ๑ : พระครูนิยมวิหารธรรม วัดวิหารเบิก
๘. เจ้าคณะตำบลลำป่า เขต ๒ : พระมหาชัยวัฒน์ จตตมโล วัดป่าลิไลยก์
๙. เจ้าคณะตำบลคูหาสวรรค์ : พระครูศรีกันตศีลาลังการ วัดนิโครธาราม
๑๐. เจ้าคณะตำบลปรางหมู : พระครูศรีรัตนชัย วัดปรางค์ชัย
๑๑. เจ้าคณะตำบลพญาขัน : พระครูวินัยธรรมชาย อินทสุวณโณ วัดเขาแดงตะวันออก

อำเภอกงหรา

๑. เจ้าคณะตำบลกงหรา : พระครูสุตธรรมวิภัช วัดพังกิ่ง

อำเภอเขาชัยสน

๑. เจ้าคณะตำบลเขาชัยสน : พระครูชยานุกิจโกศล วัดโคกพญา
๒. เจ้าคณะตำบลห่านโพธิ์ : พระสมุห์ชัยวุฒิ ชยวุฑโฒ วัดห้วยแดน
๓. เจ้าคณะตำบลควนขนุน : พระจิริพฤทธิ พลธมโม วัดท่าลาด (รก.)
๔. เจ้าคณะตำบลจองถนน : พระสมุห์สดีไส อินทรวิโส วัดพระบรมธาตุเจดีย์เขียนบางแก้ว

อำเภอควนขนุน

๑. เจ้าคณะตำบลทะเลน้อย : พระครูกาชาต วัดประดู่หอม
๒. เจ้าคณะตำบลพนมวังกั : พระครูประโชติปัญญาคม วัดทุ่งชิงหนัง (รก.)
๓. เจ้าคณะตำบลชะมวง : พระครูสุวรรณวิชาธร วัดสุวรรณวิชัย
๔. เจ้าคณะตำบลนาขยาด : พระมหาศักดิ์ศรี สิริธมโม วัดดอนศาลา
๕. เจ้าคณะตำบลมะกอกเหนือ : พระครูโสภณกิตยาทร วัดภูเขาทอง
๖. เจ้าคณะตำบลปันแต : พระครูวิมลปริยัติการ วัดทะเลน้อย
๗. เจ้าคณะตำบลแพรกหา : พระครูวิสุทธิปริยัติคุณ วัดควนแพรกหา

อำเภอตะโหมด

๑. เจ้าคณะตำบลตะโหมด : พระครูประยุตธรรมธัช วัดตะโหมด

อำเภอบางแก้ว

๑. เจ้าคณะตำบลนาปะขอ : พระครูนิวิฐสุวรรณการ วัดช่างทอง
๒. เจ้าคณะตำบลท่ามะเตี้อ : พระครูรังสีธรรมโสภิต วัดลอน

อำเภอป่าบอน

๑. เจ้าคณะตำบลโคกทราย : พระครูรัตนศีลคุณ วัดควนแสวง
๒. เจ้าคณะตำบลป่าบอน : พระมหารัตนพร ทีฆายุโก วัดห้วยทราย
๓. เจ้าคณะตำบลหนองธง : พระมหาธนัญญกรณ์ จนทวณโณ วัดหนองนก

อำเภอปากพะยูน

๑. เจ้าคณะตำบลเกาะนางคำ : พระครูสุวัฒน์ปิยคุณ วัดสุภาษิตาราม
 ๒. เจ้าคณะตำบลปากพะยูน : พระครูประโชติสิริธรรม วัดหัวควนตก
 ๓. เจ้าคณะตำบลดอนประดู่ : พระสมุห์แสงนรินทร์ ติสฺสโร วัดไพรพอน
 ๔. เจ้าคณะตำบลดอนหารเทา : พระครูอดุลธรรมโชติ วัดห้วยเรือ
 ๕. เจ้าคณะตำบลฝาละมี : พระครูสถิตนรธรรม วัดควนนางพิมพ์

อำเภอป่าพะยอม

๑. เจ้าคณะตำบลป่าพะยอม : พระครูวุฒิสภาครธรรม วัดโดนกลาง
 ๒. เจ้าคณะตำบลลานข่อย : พระครูวุฒิสภาครธรรม วัดโดนกลาง (รก.)

อำเภอศรีนครินทร์

๑. เจ้าคณะตำบลบ้านนา : พระครูปริยัติภัทรโกศล วัดทุ่งยาว
 ๒. เจ้าคณะตำบลลำสินธุ์ : พระครูฐิติญาณโสภณ วัดปทุมฉวาาส

อำเภอศรีบรรพต

๑. เจ้าคณะตำบลศรีบรรพต : พระครูบรรพตบุญญากร วัดถ้ำ

**ข้อมูลพระสังฆาธิการ
 สังกัด คณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย**

เจ้าคณะจังหวัด

๑. เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (ธ) : พระศรีธรรมประสาธน์ วัดจรรยาธรรม

เจ้าคณะอำเภอ

๒. เจ้าคณะอำเภอเมือง - ควนขนุน (ธ) : พระครูอุดมปัญญาคุณ วัดควนพนางตุง
 ๓. เจ้าคณะอำเภอบางแก้ว (ธ) : พระครูสุภัทราศานกร วัดปิ่นนาราม
 ๔. เจ้าคณะอำเภอเขาชัยสน - ปากพะยูน (ธ) : พระครูธรรมจักรกิจจานุวัตร วัดท่ามะเตี้อ

เจ้าคณะตำบล**อำเภอเมืองพัทลุง**

๑. เจ้าคณะตำบลคูหาสวรรค์(ธ) : พระครูพิศาลธรรมภักข์ วัดภูผาภิมุข

อำเภอเขาชัยสน

๑. เจ้าคณะตำบลเขาชัยสน (ธ) : พระครูธีรธรรมวงศ์ วัดหัวเขาชัยสน

อำเภอปากพะยูน

๑. เจ้าคณะตำบลท่ามะเตี้อ (ธ) : พระครูมงคลวัฒน์ วัดบางแก้วผดุงธรรม

๑.๓ ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา

จำนวนพระภิกษุ สามเณร
ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๑๘ หนใต้ ประจำปี ๒๕๖๕

พระภิกษุ

- ๖,๒๙๑ รูป

สามเณร

- ๔๑๒ รูป

ที่มา : บัญชีสำรวจศาสนบุคคลในเขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ ในพรรษา ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕

จำนวนพระภิกษุ สามเณร
ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดพัทลุง ประจำปี ๒๕๖๖

พระภิกษุ

- ๑,๓๙๖ รูป

สามเณร

- ๔๘ รูป

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ผลการสำรวจจำนวนพระภิกษุ สามเณร แม่ชี และศิษย์วัด
ออกพรรษา พ.ศ. ๒๕๖๖

ด้านศาสนสถาน

ที่	อำเภอ	สังกัดมหานิกาย	สังกัดธรรมยุต	รวม
๑	เมืองพัทลุง	๖๔	๕	๖๙
๒	ควนขนุน	๔๒	๑	๔๓
๓	ปากพะยูน	๒๖	๔	๓๐
๔	เขาชัยสน	๒๘	๓	๓๑
๕	ป่าบอน	๒๐	๐	๒๐
๖	บางแก้ว	๑๐	๕	๑๕
๗	ศรีนครินทร์	๑๒	๐	๑๒
๘	ป่าพะยอม	๑๑	๐	๑๑
๙	กงหรา	๘	๐	๘
๑๐	ตะโหมด	๖	๐	๖
๑๑	ศรีบรรพต	๗	๐	๗
	รวม	๒๓๔	๑๘	๒๕๒

❖ วัดพระอารามหลวง จำนวน ๑ วัด และวัดราษฎร์ จำนวน ๒๕๑ วัด

อุทยานการศึกษาในวัด

อุทยานการศึกษาในวัด จำนวน ๓ วัด

๑. วัดควนพนางตุง อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๐)
๒. วัดหัวเตย อำเภอปากพะยูน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๑)
๓. วัดเขาแดงตะวันออก อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๓)

อุทยานการศึกษาในวัด

วัดพัฒนาตัวอย่าง จำนวน ๑๒ วัด

๑. วัดประดู่หอม อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๕)
๒. วัดวัดป่าลีโลยก์ อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๐)
๓. วัดบ้านสวน อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๐)
๔. วัดพิกุลทอง อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๑)
๕. วัดทหารเทา อำเภอปากพะยูน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๘)
๖. วัดนาปะขอ อำเภอบางแก้ว (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๔)
๗. วัดอุดมวราราม อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๔)
๘. วัดโพธิญาณวราราม อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๓)
๙. วัดพระบรมธาตุเจดีย์เขียนบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๓)
๑๐. วัดสมหวัง อำเภอกงหรา (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๓)
๑๑. วัดถ้ำ อำเภอศรีบรรพต (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๘)
๑๒. วัดหัวเตย อำเภอปากพะยูน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๓)
๑๓. วัดควนพนางตุง อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๔)

อุทยานการศึกษาในวัด

วัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น จำนวน ๑๒ วัด

๑. วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๖-๒๕๓๕)
๒. วัดภูผาภิมุข อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗)
๓. วัดทุ่งลาน อำเภอเมืองพัทลุง (เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๑)
๔. วัดสุวรรณวิชัย อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๐)
๕. วัดลานแซะ อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๕๖)
๖. วัดป่าตอ อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๕๑)
๗. วัดสุนทรवास อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๑)

๘. วัดดอนศาลา อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๐)
 ๙. วัดรัตนวาราราม อำเภอบางแก้ว (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๑)
 ๑๐. วัดตะโหมด อำเภอตะโหมด (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๐)
 ๑๑. วัดท่าลาด อำเภอเขาชัยสน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๓๙)
 ๑๒. วัดบ้านสวน อำเภอควนขนุน (เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๓)

โครงการสวนสมุนไพรในวัด

วัดที่เข้าร่วมโครงการสวนสมุนไพรในวัด จำนวน ๖ วัด

๑. วัดพังดาน ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน
๒. วัดเขาโพรกเพลง ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน
๓. วัดเขาแดงตะวันออก ตำบลพญาขัน อำเภอเมืองพัทลุง
๔. วัดควนแพรกหา ตำบลแพรกหา อำเภอควนขนุน
๕. วัดป่าลิไลยก์ ตำบลลำป่า อำเภอเมืองพัทลุง
๖. วัดลานแซะ ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน

ศาสนสมบัติกลางและวัดร้าง

รายการ	วัด	แปลง	ไร่	งาน	วา
วัดร้างที่ขึ้นทะเบียน	๕๑	๕๗	๔๐๘	๐	๘๒.๒๐
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน	๓๘	๔๒	๓๐๐	๐	๓.๒๐
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น นส.๓, นส.๓ ก	๕	๗	๖๓	๐	๕๔
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น สค.๑	๖	๖	๓๑	๓	๕.๐
ยังไม่ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน/ อยู่ระหว่างดำเนินการ	๒	๒	๑๓	๑	๒๐
ดำเนินการจัดประโยชน์	๓๙	๔๔	๓๒๒	๒	๘๐.๒๗

ด้านศาสนศึกษา

- ❖ สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี จำนวน ๒ สำนักเรียน
  ๑. สำนักเรียนคณะจังหวัดมหานิกาย
  ๒. สำนักเรียนคณะจังหวัดธรรมยุต
- ❖ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จำนวน ๑ โรงเรียน
  ๑. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ประจำจังหวัด (วัดคูหาสวรรค์)
- ❖ ข้อมูลพระปริยัตินิเทศก์ จำนวน ๔ อัตรา

ที่	ชื่อ-ฉายา	วิทยฐานะ			วัด	อำเภอ	ปีที่ แต่งตั้ง
		น.ธ.	ป.ธ.	สามัญ			
๑	พระครูกาแก้ว	เอก	๕	M.A.	โคกชะงาย	เมืองพัทลุง	๒๕๖๑
๒	พระมหาปรีชา ภูริภทโท	เอก	๔	-	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	๒๕๖๑
๓	พระศรีธรรมประสาธน์	เอก	๗	ร.บ.	จรณาราม	เขาชัยสน	๒๕๖๑
๔	พระครูปริยัติอัมพวาทร	เอก	๕	พธ.ม.	อัมพวนาราม	เมืองพัทลุง	๒๕๖๓

- ข้อมูลครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี
  - ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม มีจำนวน ๑๖ อัตรา

ที่	ครูแผนกธรรม (ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ	อบรมเมื่อ
		น.ธ.	ป.ธ.			
๑	พระครูอาคมสิทธิเวช	เอก	-	ชั้นประชาสรรค์	ศรีนครินทร์	๒๕๕๑
๒	พระครูปัญญารัตน์ธาร	เอก	-	ควนปริง	ควนขนุน	๒๕๕๑
๓	พระมหาจเร ปญฺญโร	เอก	๔	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	๒๕๕๔
๔	พระมหาสราวุฒิ สราวุฑฺโฒ	เอก	๔	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	๒๕๖๑
๕	พระครูสมุห์จิรายุทธ จิรายุฑโธ	เอก	-	ควนแร่	เมืองพัทลุง	๒๕๕๒
๖	พระครูอาทรโสภณกิจ	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด	๒๕๕๙
๗	พระครูสมุห์ประเทือง ฐานิสฺสโร	เอก	-	ตำนาน	เมืองพัทลุง	๒๕๕๗
๘	พระครูวิมลปริยัติการ	เอก	๓	ทะเลน้อย	ควนขนุน	๒๕๕๑
๙	พระครูศรีรัตนชัย	เอก	๖	ปรังค์ชัย	เมืองพัทลุง	๒๕๕๘
๑๐	พระครูจิตฺติญาณโสภณ	เอก	-	ปทุมवास	ศรีนครินทร์	๒๕๕๘
๑๑	พระครูสุธรรมวัฒน์	เอก	-	พิกุลทอง	ควนขนุน	๒๕๕๑
๑๒	พระครูพิพัฒน์กิตติคุณ	เอก	๑-๒	ควนปริง	ควนขนุน	๒๕๕๑

ที่	ครูแผนกธรรม (ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ	อบรมเมื่อ
		น.ธ.	ป.ธ.			
๑๓	พระปลัดทวีศักดิ์ ชุตินนโต	เอก	-	ห้วยเนียง	บางแก้ว	๒๕๕๘
๑๔	พระครูประภัสร์ธรรมวาที	เอก	-	ห้วยเตย	ปากพะยูน	๒๕๕๑
๑๕	พระครูพิสิฐพัฒนคุณ	เอก	-	อภัยาราม	เมืองพัทลุง	๒๕๕๑
๑๖	พระครูพิศาลธรรมภักษ์	เอก	-	ภูผาภิมุข (ธ)	เมืองพัทลุง	๒๕๕๑

• ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มีจำนวน ๕ อัตรา

ที่	ครูแผนกบาลี (ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	อำเภอ	อบรมเมื่อ
		น.ธ.	ป.ธ.			
๑	พระมหาพงษ์พันธ์ วิสพนโธ	เอก	๖	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	๒๕๓๘
๒	พระมหาสุวรรณ อธิวโร	เอก	๗	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	๒๕๔๓
๓	พระมหาศักดิ์ศรี สิริธมโม	เอก	๕	ดอนศาลา	ควนขนุน	๒๕๕๓
๔	พระครูสุตธรรมาภิรักษ์	เอก	๔	ลำกะ	ศรีนครินทร์	๒๕๔๒
๕	พระมหาจิววัฒน์ อภิวัตมโน	เอก	๗, พธ.บ.	ชายคลอง	เมืองพัทลุง	๒๕๖๑

ด้านการเผยแผ่

- ข้อมูลพระจริยานิเทศก์ จำนวน ๒ รูป
  ๑. พระครูภูกวีวรารามณ์ วัดบ้านสวน (อ.เมืองพัทลุง)
  ๒. พระครูปลัดวรธรรมวัฒน์ วัดคูหาสวรรค์ พระอารามหลวง
- ข้อมูลพระบัณฑิตเผยแผ่ จำนวน ๓ รูป
  ๑. พระครูสุตธรรมมาภิรักษ์ วัดลำกะ
  ๒. พระครูโสภณกิตยาทร วัดภูเขาทอง
  ๓. พระครูสุตธรรมวิภาช วัดพังกึ่ง
- ข้อมูลพระธรรมทูต จำนวน ๖๘ รูป
  - พระธรรมทูต ฝ่ายบริหารของศูนย์งานพระธรรมทูต สายที่ ๙ จังหวัดพัทลุง จำนวน ๓ รูป

ที่	(ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	ตำแหน่งทางปกครอง
		น.ธ.	ป.ธ.		
๑	พระศรีธรรมประสาธน์	เอก	๗	จรณาราม	จจ.พัทลุง(ธ)
๒	พระครูสิริธรรมานุกุต	เอก	๔	หัวหมอน	ผจร.วัดหัวหมอน
๓	พระมหาผกาโชค สุวฑฒโน	เอก	๓	อัมพวนาราม	-

- พระธรรมทูต ฝ่ายบริหารของหน่วยกำกับงานพระธรรมทูต สายที่ ๙ จังหวัดพัทลุง จำนวน ๑๔ รูป

ที่	(ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	ตำแหน่งทางปกครอง
		น.ธ.	ป.ธ.		
๑	พระครูวิจิตรธรรมวิภาช	เอก	-	จินตาวาส	หน.อ.เมืองพัทลุง
๒	พระครูสุตธรรมมาภิรักษ์	เอก	๔	ลำกะ	หน.อ.ศรีนครินทร์
๓	พระมหาเชยศักดิ์ สุนทรธมโม	เอก	๗	สุนทราวาส	หน.อ.ควนขนุน
๔	พระครูอุดมปัญญาคุณ	เอก	-	ควนพนางตุง	รหน.อ.ควนขนุน
๕	พระครูอุดมสุวรรณสถิต	เอก	-	สุวรรณประดิษฐาราม	หน.อ.เขาชัยสน
๖	พระครูขันตยาภิวัฒน์	เอก	-	ดอนประดู่	หน.อ.ปากพะยูน
๗	พระมหาสมบัติ ธมมโชโต	เอก	๖	หลักสี่	หน.อ.ป่าบอน
๘	พระครูขันติธรรมมานันท์	เอก	-	ห้วยเนียง	หน.อ.บางแก้ว
๙	พระครูสุนทรกิจจานุโยค	เอก	-	ตะโหมด	หน.อ.ตะโหมด
๑๐	พระครูวิจิตรคณานุกุล	เอก	-	หัวหมอน	หน.อ.งหรา
๑๑	พระครูสุธรรมวัฒน์	เอก	-	พิกุลทอง	หน.อ.ควนขนุน
๑๒	พระมหาบุญฤกษ์ ฐิตปุญโญ	เอก	๙	เขาไพรกเพลง	หน.อ.ป่าพะยอม
๑๓	พระครูธรรมจักรกิจจานุวัตร	เอก	-	ท่ามะเตี๋ย	หน.อ.เขาชัยสน
๑๔	พระครูสุภัทธานาคาร	เอก	-	ปิ่นนาราม	หน.อ.บางแก้ว

● พระธรรมทูต ฝ่ายปฏิบัติกร สายที่ ๙ จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๖ รูป

ที่	(ชื่อ-ฉายา)	วิทยฐานะ		วัด	ตำแหน่งทางปกครอง
		น.ธ.	ป.ธ.		
๑	พระครูกวีวารภรณ์	เอก	๔	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
๒	พระปลัดสมพงศ์ ปิยธมโม	เอก	๑-๒	สุวรรณวิหารน้อย	เมืองพัทลุง
๓	พระครูสุนทรศาสนาทรร	เอก	-	ทุ่งลาน	เมืองพัทลุง
๔	พระครูสมุห์จิรายุทธ จิรายุโท	เอก	-	ควนแร่	เมืองพัทลุง
๕	พระครูอุดมสังฆคุณ	เอก	-	ศาลาไม้ไผ่	เมืองพัทลุง
๖	พระสมุห์อุทัย สุนตีสุโข	เอก	-	ควนอินทร์นิมิตร	เมืองพัทลุง
๗	พระครูใบฎีกาโกวิท โกวิท	เอก	๑-๒	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
๘	พระมหาชวินท์ ขวนปญโญ	เอก	๔	อัมพวนาราม	เมืองพัทลุง
๙	พระครูวินัยธรรมชาย อินทสุณโณ	เอก	๓	เขาแดงตะวันออก	เมืองพัทลุง
๑๐	พระครูสุตธรรมวิรัช	เอก	๓	พังกั้ง	งหวรา
๑๑	พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์	เอก	-	โคกโดน	ควนขนุน
๑๒	พระครูศาสนกิจจาทร	เอก	-	ลานแซะ	ควนขนุน
๑๓	พระครูวิสุทธิปริยัติคุณ	เอก	๔	ควนแพรกหา	ควนขนุน
๑๔	พระครูประยุตธรรมธัช	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด
๑๕	พระอธิการสุจินต์ สหขุโข	เอก	-	โหล๊ะจันกระ	ตะโหมด
๑๖	พระครูอาทรโสภณกิจ	เอก	-	ตะโหมด	ตะโหมด
๑๗	พระครูนิวิฐสุวรรณการ	เอก	-	ช่างทอง	บางแก้ว
๑๘	พระครูประภัสร์ธรรมวาที	เอก	-	หัวเตย	ปากพะยูน
๑๙	พระครูประโชติสิริธรรม	เอก	-	หัวควนตก	ปากพะยูน
๒๐	พระครูรัตนศีลคุณ	เอก	-	ควนแสวง	ป่าบอน
๒๑	พระมหาธณิสสร จันทวนโณ	เอก	๓	หนองนก	ป่าบอน
๒๒	พระครูวุฒิสาครธรรม	เอก	-	โดนคลาน	ป่าพะยอม
๒๓	พระครูจิตฺติญาณโสภณ	เอก	-	ปุ่นฉาวาส	ศรีนครินทร์
๒๔	พระใบฎีกาจตุพัฒน์ วัฒนธโร	เอก	-	ถ้ำ	ศรีบรรพต
๒๕	พระครูสังฆรักษ์ไตรรัตน์ โชติญาโณ	เอก	-	ลำสินธุ์	ศรีนครินทร์
๒๖	พระปลัดสุรัชย์ โชติโก	เอก	-	พิกุลทอง	ควนขนุน

- ข้อมูลสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด จำนวน ๑๖ แห่ง

แห่งที่	สำนักปฏิบัติธรรม	ตำบล	อำเภอ
๑	ป่าลีไลอยก์	ลำป่า	เมืองพัทลุง
๒	ถ้ำสุมะโน	บ้านนา	ศรีนครินทร์
๓	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม
๔	ตะโหมด	ตะโหมด	ตะโหมด
๕	ห้วยเตย	ดอนทราย	ปากพะยูน
๖	ทุ่งลาน	ตำนาน	เมืองพัทลุง
๗	หารเทา	หารเทา	ปากพะยูน
๘	ท่าลาด	ควนขนุน	เขาชัยสน
๙	รัตนวาราราม	ท่ามะเดื่อ	บางแก้ว
๑๐	บ้านสวน	มะกอกเหนือ	ควนขนุน
๑๑	พิกุลทอง	ชะมวง	ควนขนุน
๑๒	ลานแฉะ	นาขยาด	ควนขนุน
๑๓	ควนแสง	โคกทราย	ป่าบอน
๑๔	กงหราใหม่	กงหรา	กงหรา
๑๕	เขาแดงตก	ปรางหมู	เมืองพัทลุง
๑๖	แหลมจองถนน	จองถนน	เขาชัยสน

- ข้อมูลหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) จำนวน ๖๒ หน่วย

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
๑	ท่าแค	ท่าแค	ท่าแค	เมืองพัทลุง
๒	ท่ามิหรำ	ควนอินทร์นิมิตร	ท่ามิหรำ	เมืองพัทลุง
๓	นาโหนด	ห้วยหมอน	นาโหนด	เมืองพัทลุง
๔	เขาเจ็ยก	เขาเจ็ยก	เขาเจ็ยก	เมืองพัทลุง
๕	โคกชะงาย	โคกมะม่วง	โคกชะงาย	เมืองพัทลุง
๖	ควนมะพร้าว	บ้านสวน	ควนมะพร้าว	เมืองพัทลุง
๗	นาท่อม	นาท่อม	นาท่อม	เมืองพัทลุง
๘	ปรางหมู	ปรางหมูใน	ปรางหมู	เมืองพัทลุง
๙	ลำป่า	ป่าลีไลอยก์	ลำป่า	เมืองพัทลุง
๑๐	ตำนาน	โคกคีรี	ตำนาน	เมืองพัทลุง
๑๑	ชุมพล	ทุ่งยาว	ชุมพล	ศรีนครินทร์

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
๑๒	ลำสินธุ์	คงทิต	ลำสินธุ์	ศรีนครินทร์
๑๓	งหรา	งหราใหม่	งหรา	งหรา
๑๔	มะกอกเหนือ	บ้านสวน	มะกอกเหนือ	ควนขนุน
๑๕	โตนดด้วน	ป่าตอ	โตนดด้วน	ควนขนุน
๑๖	ปันแต	สุนทรवास	ปันแต	ควนขนุน
๑๗	นาขยาด	เขาโพรกเพลิง	นาขยาด	ควนขนุน
๑๘	ทะเลน้อย	โคกศักดิ์	ทะเลน้อย	ควนขนุน
๑๙	ควนขนุน	สุวรรณวิชัย	ควนขนุน	ควนขนุน
๒๐	ตะแพน	ตะแพน	ตะแพน	ศรีบรรพต
๒๑	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม	ป่าพะยอม
๒๒	ลานข่อย	ลานข่อย	ลานข่อย	ป่าพะยอม
๒๓	เกาะเต่า	คลองใหญ่	เกาะเต่า	ป่าพะยอม
๒๔	ป่าบอน	ป่าบอนบน	ป่าบอน	ป่าบอน
๒๕	ตะโหมด	ตะโหมด	ตะโหมด	ตะโหมด
๒๖	ควนขนุน	ท่าลาด	ควนขนุน	เขาชัยสน
๒๗	โคกม่วง	ควนยวน	โคกม่วง	เขาชัยสน
๒๘	จองถนน	พระบรมธาตุเจดีย์เขียน บางแก้ว	จองถนน	เขาชัยสน
๒๙	ห่านโพธิ์	ห่านโพธิ์	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน
๓๐	ดอนทราย	หัวเตย	ดอนทราย	ปากพะยูน
๓๑	ดอนประตู	ดอนประตู	ดอนประตู	ปากพะยูน
๓๒	ปากพะยูน	รัตนาราม	ปากพะยูน	ปากพะยูน
๓๓	เกาะหมาก	บางนาคราช	เกาะหมาก	ปากพะยูน
๓๔	หารเทา	หารเทา	หารเทา	ปากพะยูน
๓๕	นาปะขอ	นาปะขอ	นาปะขอ	บางแก้ว
๓๖	ท่ามะเดื่อ	รัตนวาราม	ท่ามะเดื่อ	บางแก้ว
๓๗	ร่มเมือง	กลาง	ร่มเมือง	เมืองพัทลุง
๓๘	ชัยบุรี	แจ้	ชัยบุรี	เมืองพัทลุง
๓๙	พญาขัน	เขาแดงตะวันออก	พญาขัน	เมืองพัทลุง
๔๐	บ้านนา	บ้านนา	บ้านนา	ศรีนครินทร์
๔๑	อ่าทอง	ขัน	อ่าทอง	ศรีนครินทร์
๔๒	เขาชัยสน	โพธิญาณวราราม	ควนขนุน	เขาชัยสน
๔๓	แหลมโตนด	แหลมโตนด	แหลมโตนด	ควนขนุน
๔๔	ดอนทราย	หรั่งแคบ	ดอนทราย	ควนขนุน

ที่	ชื่อหน่วย อ.ป.ต.	ที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล		
		วัด	ตำบล	อำเภอ
๔๕	พนมวังก์	ทุ่งชิงหิ้ง	พนมวังก์	ควนขนุน
๔๖	แพรกหา	ควนแพรกหา	แพรกหา	ควนขนุน
๔๗	ชะมวง	พิกุลทอง	ชะมวง	ควนขนุน
๔๘	เกาะนางคำ	สุภาชิตาราม	เกาะนางคำ	ปากพะยูน
๔๙	ฝาละมี	อัมพะวัน	ฝาละมี	ปากพะยูน
๕๐	คลองทรายขาว	ไร่เหนือ	คลองทรายขาว	งหรา
๕๑	สมหวัง	สมหวัง	สมหวัง	งหรา
๕๒	ชะร็ด	ควนขี้แรด	ชะร็ด	งหรา
๕๓	แม่ขรี	แม่ขรีประชาราม	แม่ขรี	ตะโหมด
๕๔	เขาปู่	ถ้ำ	เขาปู่	ศรีบรรพต
๕๕	โคกทราย	ควนแสวง	โคกทราย	ป่าบอน
๕๖	หนองธง	หนองนก	หนองธง	ป่าบอน
๕๗	ทุ่งนารี	ทุ่งนารี	ทุ่งนารี	ป่าบอน
๕๘	บ้านพร้าว	โดนคลาน	บ้านพร้าว	ป่าพะยอม
๕๙	โคกสัก	ห้วยเนียง	โคกสัก	บางแก้ว
๖๐	พนางตุง	ควนพนางตุง	พนางตุง	ควนขนุน
๖๑	ท่ามะเดื่อ	ท่ามะเดื่อ	ท่ามะเดื่อ	บางแก้ว
๖๒	เขาชัยสน	อุทุมวาราม	เขาชัยสน	เขาชัยสน

● ข้อมูลพระวิปัสสนาจารย์ จำนวน ๖๙ รูป

ที่	ชื่อ - ฉายา	วัด	อำเภอ
๑	พระครูวิจิตรคณานุกูล	หัวหมอน	เมืองพัทลุง
๒	พระครูประโชติสิริธรรม	หัวควนตก	ปากพะยูน
๓	พระใบฎีกาจตุพัฒน์ วรรณธโร	ถ้ำ	ศรีบรรพต
๔	พระครูวิสุทธิปริยัติคุณ	ควนแพรกหา	ควนขนุน
๕	พระประสงค์ ปโมทีโต	ตะโหมด	ตะโหมด
๖	พระชัย อธิมุตโต	หัวเตย	ปากพะยูน
๗	พระอธิการจิตรกร ฐิริปญโญ	หน้าถ้ำเขาพังอิฐ	ควนขนุน
๘	พระครูประภัสร์ธรรมวาที	หัวเตย	ปากพะยูน
๙	พระครูอดุลธรรมโชติ	ห้วยเรือ	ปากพะยูน

ที่	ชื่อ - ฉายา	วัด	อำเภอ
๑๐	พระกฤษดา ธम्मทีโป	หัวเตย	ปากพะยูน
๑๑	พระสมุห์ภูเมธ ภูมิปัญญา	หัวยล็ก	ปากพะยูน
๑๒	พระจิริพฤทธิ พลธมโม	ท่าลาด	เขาชัยสน
๑๓	พระทรงเกียรติ กิตติญาโณ	ตะโหมด	ตะโหมด
๑๔	พระมหาวรวิทย์ ตนติปาโล	วัง	เมืองพัทลุง
๑๕	พระอธิการอัคริษฐเดช รตินธโร	ปากสระ	เมืองพัทลุง
๑๖	พระครูใบฎีกาปรีชา อุปสนโต	โตนด	บางแก้ว
๑๗	พระครูกัลยาณพุทธิคุณ	บ้านนา	ศรีนครินทร์
๑๘	พระครูสถิตนรธรรม	ควนนางพิมพ์	ปากพะยูน
๑๙	พระสมุห์ปิยะ ปิยจิตโต	ควนถบ	เมืองพัทลุง
๒๐	พระปลัดชัยมงคล ฐิตธมโม	ท้ายวัง	ควนขนุน
๒๑	พระอธิการสุชาติ ชาคโร	ศรีสุคนธาवास	ศรีบรรพต
๒๒	พระครูปริยัติภัทรโกศล	ทุ่งยาว	ศรีนครินทร์
๒๓	พระสายัณ กนตธมโม	บ้านนา	ศรีนครินทร์
๒๔	พระสมุห์แสงนรินทร์ ติสฺสโร	ไทรพอน	ปากพะยูน
๒๕	พระสมุห์อ้วน โกสโล	สุนทรवास	ควนขนุน
๒๖	พระสรชัย กิตติสาโร	เขา	เมืองพัทลุง
๒๗	พระอธิการพนอง สุรตตโน	กุฎิภักดีสังวรณ	เมืองพัทลุง
๒๘	พระอำพล สุพล	ควนกรวด	เมืองพัทลุง
๒๙	พระสุริยัน สมุปตโต	แจ้	เมืองพัทลุง
๓๐	พระปลัดถาวร ปวโร	ป่าบอนบน	ป่าบอน
๓๑	พระมหารัตนพร ทีฆายุโก	หัวทราย	ป่าบอน
๓๒	พระอภิชัย อุชฺฐาโร	โคกทราย	ป่าบอน
๓๓	พระอดิศักดิ์ อธิสกุโก	มะกอกเหนือ	ควนขนุน
๓๔	พระปรกณ กิตติปัญญา	หน้าถ้ำเขาพังอิฐ	ควนขนุน
๓๕	พระพิเชียร ภูริญาโณ	ลานแชะ	ควนขนุน
๓๖	พระเฉลิม ติสฺสโร	หัวเนียง	บางแก้ว
๓๗	พระครูฐิติญาณโสภณ	ปุ่นवास	ศรีนครินทร์
๓๘	พระธนากร คุณวีโร	บ้านนา	ศรีนครินทร์
๓๙	พระอธิการสันติ ชาคโร	ท่าควาย	เขาชัยสน
๔๐	พระประสิทธิ์ ฉนฺทธมโม	พรุพ้อ	ป่าบอน
๔๑	พระมหากิตติ จนฺทสโร	ทุ่งนารี	ป่าบอน
๔๒	พระครูมงคลถาวร	ควนเพ็ง	ป่าบอน

ที่	ชื่อ - ฉายา	วัด	อำเภอ
๔๓	พระครูสุตธรรมมารักษ์ อุชุกโก	ลำกะ	ศรีนครินทร์
๔๔	พระครูสังฆกิจจานุรักษ์ พุทธธมโม	ควนปริง	ควนขนุน
๔๕	พระใบฎีกาเลื่อน ฉนทสาโร	เกาะเต่า	ป่าพะยอม
๔๖	พระภักดี สุวีโร	เขาแดงตก	เมืองพัทลุง
๔๗	พระอธิการภษิติศ ขนติพโล	ควนปรัง	เมืองพัทลุง
๔๘	พระใบฎีกาสมโชค สิริมงคล	สมสมัย	เมืองพัทลุง
๔๙	พระปลัดอิทธิเทพ วรวิฑูโก	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
๕๐	พระมหาสมสุข ตีสาโร	นางลาด	เมืองพัทลุง
๕๑	พระครูสังฆรักษ์ไตรรัตน์ โชติญาโณ	ลำสินธุ์	ศรีนครินทร์
๕๒	พระกำธร ปสนโน	ป่าบอนบน	ป่าบอน
๕๓	พระสมุห์ศักดิ์ชัย ชยสกุโก	ประดู่ทอง	เมืองพัทลุง
๕๔	พระนิคม ปญญาวโร	เขาโพรกเพลง	ควนขนุน
๕๕	พระมหาทรงพล วิจิตโต	เขาโพรกเพลง	ควนขนุน
๕๖	พระสมุห์ธนภัทร ธนภทโท	โดนคลาน	ควนขนุน
๕๗	พระสุวิทย์ ฐานวุฑฺโฒ	หนองนก	ป่าบอน
๕๘	พระภิญโญ ภูริปญฺโญ	นางหลง	เขาชัยสน
๕๙	พระชัยชนะ ขวนปญฺโญ	ควนแพรกหา	ควนขนุน
๖๐	พระจิระ จิรธมโม	ทุ่งสวนธรรม	ป่าพะยอม
๖๑	พระทิพย์วาที ถิรมโน	อินทราวาส	เมืองพัทลุง
๖๒	พระปลัดต่อพงศ์ สุทุธาโก	ควนผยอง	ปากพะยูน
๖๓	พระอธิการวิสุทธิ์ เตชวโร	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน
๖๔	พระจุมพล โชติโก	ห้วยเนียง	บางแก้ว
๖๕	พระอารยันต์ อภินนโท	เขาโพรกเพลง	ควนขนุน
๖๖	พระอธิการทนต์ศักดิ์ ทีปวิโส	เขาครามสันติธรรม	ศรีนครินทร์
๖๗	พระนภดล คุณสมปโน	ห่านโพธิ์	เขาชัยสน
๖๘	พระอภิเดช ธมมปญฺโญ	ท่ามะเดื่อ	บางแก้ว

● ข้อมูลพระนักเทศน์ จำนวน ๒๓ รูป

ที่	ชื่อ - ฉายา	วัด	อำเภอ
๑	พระครูใบฎีกาโกวิท โกวิท	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
๒	พระปลัดปรีชา อโนมปญโญ	หัวหมอน	เมืองพัทลุง
๓	พระครูวินัยธรรมชาย อินทสุวณฺโณ	เขาแดงตะวันออก	เมืองพัทลุง
๔	พระมหาจเร ปญฺญาโร	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง
๕	พระปลัดอธิเทพ วรฺทธิโก	บ้านสวน	เมืองพัทลุง
๖	พระมหาสหัส สิริวณฺโณ	ควนมะพร้าว	เมืองพัทลุง
๗	พระครูปลัดภาณุมาศ อธิปฺปญฺโญ	โพธิ์ตำนาน	เมืองพัทลุง
๘	พระอธิการสนอง ธมฺมาวุโธ	นาท่อม	เมืองพัทลุง
๙	พระครูวิจิตรกิจจาภรณ์ ฐานจาโร	โคกโดน	ควนขนุน
๑๐	พระครูประโชติปัญญาคม โชติปญฺโญ	ทุ่งชิงหิ้ง	ควนขนุน
๑๑	พระปลัดชัยมงคล ฐิตธมฺโม	ท้ายวัง	ควนขนุน
๑๒	พระปลัดสุรชัย โชติโก	พิกุลทอง	ควนขนุน
๑๓	พระเฉลิม คุณธาโร	บ้านสวน	ควนขนุน
๑๔	พระครูประภักตร์ธรรมวาที ปภสฺสโร	หัวเตย	ปากพะยูน
๑๕	พระครูปลัดประสาน ฐิตสโร	ภูผาภิมุข (ธ)	เมืองพัทลุง
๑๖	พระมหารัตนพร ทีฆายุโก	ห้วยทราย	ป่าบอน
๑๗	พระอภิชัย อุชฺฐจาโร	โคกทราย	ป่าบอน
๑๘	พระครูขันติธรรมานันท์	ห้วยเนียง	บางแก้ว
๑๙	พระปลัดจรัญ ชาทาสโก	คลองขุด	เขาชัยสน
๒๐	พระสมุห์ชัยวุฒิ ชยวุฑฺโฒ	ห้วยแดน	เขาชัยสน
๒๑	พระครูธีรธรรมวงศ์	หัวเขาชัยสน (ธ)	เขาชัยสน
๒๒	พระวินัยธรพงศกร	อุคมวาราราม (ธ)	เขาชัยสน

๑.๕ การเงินการคลัง

งบประมาณของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

รายการ	ได้รับจัดสรร	ใช้จริง
งบดำเนินงาน		
- ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค	๕๐๓,๔๓๔.๙๔	๕๐๓,๔๓๔.๙๔
- ค่าเช่าบ้าน	๑๓๕,๖๐๐.๐๐	๑๓๕,๖๐๐.๐๐
- งบดำเนินงานรายการค่าใช้จ่ายการนิเทศ ติดตามฯ	๒๕,๕๐๐.๐๐	๒๕,๕๐๐.๐๐
งบลงทุน		
- ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ สำหรับงานประมวลผล แบบที่ ๑ จำนวน ๑ เครื่อง	๒๒,๐๐๐.๐๐	๒๒,๐๐๐.๐๐
งบอุดหนุนทั่วไป		
- เงินอุดหนุนอุปถัมภ์นิตยภัตพระสังฆาธิการฯ	๖,๙๙๓,๓๐๐.๐๐	๖,๙๙๓,๓๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนพิธีเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลฯ	๕,๐๐๐.๐๐	๕,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี	๑,๐๒๕,๑๐๐.๐๐	๑,๐๒๕,๑๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนพระจริยานิเทศก์	๗,๐๐๐.๐๐	๗,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนการจัดงานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๙๐,๐๐๐.๐๐	๙๐,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรม	๗,๐๐๐.๐๐	๗,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนส่งเสริมการบริหารและการปกครองสงฆ์	๖๙,๕๙๖.๐๐	๖๙,๕๙๖.๐๐
- เงินอุดหนุนการดำเนินงานพระธรรมทูตและบุคลากรเผยแผ่	๔๒,๔๐๐.๐๐	๔๒,๔๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๔๘,๐๐๐.๐๐	๔๘,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนการดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.)	๒๐,๐๐๐.๐๐	๒๐,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง วัดอุทยานการศึกษาในวัด	๓๐,๐๐๐.๐๐	๓๐,๐๐๐.๐๐
- โครงการวัดประชารัฐสร้างสุขด้วยกิจกรรม ๕ ส.	๑๐,๐๐๐.๐๐	๑๐,๐๐๐.๐๐
- โครงการเงินอุดหนุนสมทบการจัดสร้างอาคารปฏิบัติธรรม	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐
งบอุดหนุนเฉพาะกิจ		
- เงินอุดหนุนสมทบการก่อสร้างปรับปรุงเตาเผาศพลดมลพิษ	๔,๘๐๐,๐๐๐.๐๐	๔,๘๐๐,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนสมทบการบูรณปฏิสังขรณ์วัด และการพัฒนาวัด	๖,๑๓๔,๐๐๐.๐๐	๖,๑๓๔,๐๐๐.๐๐
- เงินอุดหนุนกิจกรรมขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ฯ	๙๐,๐๐๐.๐๐	๙๐,๐๐๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๒๑,๕๕๗,๙๓๐.๙๔	๒๑,๕๕๗,๙๓๐.๙๔

หมายเหตุ : ทุกรายการประมาณการจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๖ ยกเว้น งบลงทุน

๑.๕ การวิเคราะห์ภาวะและศักยภาพการศาสนาจังหวัดพัทลุง

ปัจจัยภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑. ผู้บริหารองค์กรมีวิสัยทัศน์มุ่งมั่นที่จะพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๒. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีมและมีวิสัยทัศน์</p> <p>๓. องค์กรมีความเป็นเอกเทศและความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๔. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน</p> <p>๕. จังหวัดแลหน่วยงานให้ความสำคัญในการกิจการงานและมีเครือข่ายที่สนับสนุน</p>	<p>๑. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน</p> <p>๒. งบประมาณการดำเนินงานไม่เพียงพอ</p> <p>๓. มีการปรับเปลี่ยนการมอบหมายภารกิจงานที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่เปลี่ยนไป</p>
ปัจจัยภายนอก	
โอกาส	อุปสรรค
<p>๑. มีวัดและพุทธศาสนสถานที่มีศิลปกรรมเก่าแก่โดดเด่น สวยงามและทรงคุณค่า</p> <p>๒. จังหวัดให้ความสำคัญต่อวัดและสนับสนุน ส่งเสริม ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา</p> <p>๓. มีองค์กรที่จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างหลากหลาย</p> <p>๔. มีกฎหมายที่ให้การคุ้มครองพระพุทธศาสนา</p> <p>๕. มีวัดที่มีชื่อเสียงในหลายๆ ด้านเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว</p> <p>๖. มีบุคลากรภายนอกทางพระพุทธศาสนาที่มีความรู้ความสามารถ มีชื่อเสียงสนับสนุนกิจการของสำนักงาน</p> <p>๗. นโยบายการท่องเที่ยวเป็นอยู่ในกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนา</p> <p>๘. นโยบายรัฐบาลและมหาเถรสมาคมส่งเสริมการปฏิบัติงานและโครงการระดับชาติ</p> <p>๙. กระแสการเข้าวัด/ทำบุญ/ปฏิบัติธรรมอยู่ในความสนใจของพุทธศาสนิกชน</p> <p>๑๐. กระแสความตื่นตัวในการชำระไว้ซึ่งอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>๑๑. นโยบายที่ทำให้วัดมีการตื่นตัวในการพัฒนาวัดอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>๑. สังคมวัตถุนิยมและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไป</p> <p>๒. ประชาชนให้ความสำคัญด้านคุณธรรมจริยธรรมลดน้อยลง</p> <p>๓. ภาวะความถดถอยของเศรษฐกิจในทุกระดับ</p> <p>๔. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนบุกรุกที่ดินวัด/วัดร้าง</p> <p>๕. งบประมาณในการอุดหนุนบูรณะพัฒนาวัดไม่เพียงพอต่อวัดที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม</p> <p>๖. วัด/วัดร้างขาดเอกสารสิทธิที่ดิน ทำให้ที่ดินถูกบุกรุก</p> <p>๗. พระภิกษุ – สามเณร บางวัดมีจำนวนน้อย</p> <p>๘. พระภิกษุมีความเหลื่อมล้ำทางวุฒิการศึกษา</p> <p>๙. การส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับมรดกทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไม่ต่อเนื่อง</p>

ส่วนที่ ๒ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์

❖ ๒.๑ ความเป็นมาของการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี

ตามนัยแห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙ กำหนดว่าการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ให้ส่วนราชการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใดส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า

(๒) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (๑) ต้องมีรายละเอียดขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลตามเป้าหมาย และการบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง มีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติราชการตามนโยบายได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุงได้กำหนดทิศทางขององค์กรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการบูรณาการในมิติพื้นที่กับแผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุงและแผนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง ให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผน งบประมาณ ระยะเวลา ดำเนินงาน ตัวชี้วัด และเป้าหมายการดำเนินงาน และคาดหวังว่าแผนปฏิบัติราชการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดพัทลุง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ จะเป็นเครื่องมือสำหรับการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติที่ชัดเจน และผลักดันให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุเป้าประสงค์และนำไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร และตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

● วิสัยทัศน์ของแผน

๑. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานของสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. เพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

❖ ๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติถือเป็นแผนระดับชาติที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการวางแผนการทำงานของหน่วยงานราชการ และภาคเอกชนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนดังกล่าว โดยปัจจุบันประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ซึ่งได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๒๕๘ ง ได้เผยแพร่ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่าโดยที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นสมควรให้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ซึ่งเป็นแผนพัฒนา ฯ ที่ภาคีทุกภาคส่วนในสังคมไทยทุกระดับได้มีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังมีสาระสำคัญตามที่แนบท้ายนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐ ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

ทั้งนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ เป็นแผนระดับที่ ๒ ที่แปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติและกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาบนพื้นฐานของหลักการแนวคิดที่สำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิด Resilience เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) และโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์หลักของแผนพัฒนาฯ คือการ "พลิกโฉม" ประเทศไทย สู่ "สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน" โดยมีเป้าหมายหลัก ๕ ประการ คือ

- (๑) การปรับโครงสร้างสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม
- (๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่
- (๓) มุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม
- (๔) เปลี่ยนผ่านการผลิตและการบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และ
- (๕) สร้างความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

❖ หมายเหตุการพัฒนาประเทศ แผนฯ ๑๓

❖ กำหนดไว้ ๑๓ หมายเหตุ ครอบคลุม ๔ มิติการพัฒนา ได้แก่

๑. มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย ประกอบด้วย ๖ หมายเหตุ ได้แก่ หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำ ด้านสินค้าเกษตร และเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมายเหตุที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมายเหตุที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก หมายเหตุที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง หมายเหตุที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุน และยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค และหมายเหตุที่ ๖ ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

๒. มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย ๓ หมายเหตุ ได้แก่ หมายเหตุที่ ๗ ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ หมายเหตุที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่นำอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมายเหตุที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

๓. มิตติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๒ หมายความว่า ได้แก่ หมายความว่า ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และ หมายความว่า ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔. มิตติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ ประกอบด้วย ๒ หมายความว่า ได้แก่ หมายความว่า ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต หมายความว่า ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

❖ ๒.๓ นโยบายรัฐบาล ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๒.๓.๑ นโยบายรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ และแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ต่อรัฐสภาเกี่ยวกับด้านศาสนา ดังนี้

รัฐบาลชุดนี้มีนโยบายที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการดำเนินงานของประชาชนจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมสถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต

๒.๓.๒ นโยบายรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางพวงเพ็ชร ชุนละเอียด) เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นางสุภาภรณ์ คงวุฒิปัญญา เลขาธิการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางพวงเพ็ชร ชุนละเอียด) พร้อมด้วย ดร.นิยม เวชกามา ประธานที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ดร.เพชรวรรต วัฒนพงศ์ศิริกุล ที่ปรึกษารัฐมนตรี ดร.ณพลเดช มณีลังกา และคณะที่ปรึกษา ฯ ได้เข้าร่วมประชุมกับนายอินทพร จั่นเอี่ยม รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยทีมที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนัก

นายกรัฐมนตรี แจงว่า รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางพวงเพ็ชร ชุนละเอียด) มีนโยบายสำคัญเร่งด่วน ๗ เรื่อง ประกอบด้วย

๑. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเชิงรุกในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับคณะสงฆ์
  ๒. การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และการจัดการเรื่องที่ดินวัด การขอตั้งวัดการพัฒนาวัดร้าง ปัญหาขอพิพาทที่ดินวัด
  ๓. การจัดการศาสนสมบัติกลาง
  ๔. การบริหารจัดการงบประมาณสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม และบุคลากรครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
  ๕. การจัดทำ Smart Card พระภิกษุ – สามเณร
  ๖. การขับเคลื่อนพระคิลาณุปถุฎาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด) เนื่องจากปัจจุบันวัดหลายแห่งมีพระสงฆ์อาพาธ และขาดการดูแลขั้นพื้นฐาน รวมทั้ง คณะสงฆ์ต้องปรับตัวรองรับเข้าสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทย อาจจะมีการดำเนินการรวมกันกับกระทรวงสาธารณสุข
  ๗. เงินอุดหนุนอุปถัมภนิตยภัตพระสังฆาธิการ พระสมณศักดิ์ และพระเปรียญ
- ทั้งนี้ นโยบายทั้ง ๗ เรื่องข้างตน ถือว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ให้ความสำคัญอย่างมาก รวมถึงการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาโลก ในอนาคตอาจจะต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ (partners) ที่เข้ามาช่วยพัฒนาพื้นที่พุทธมณฑลบางส่วน เพื่อให้เกิดรายได้และต้องเพิ่มกิจกรรมในช่องทางอื่น ๆ เช่น การส่งเสริมการปฏิบัติธรรมให้กับหน่วยงานภาคเอกชน ประชาชนเข้ามาใช้บริการมากขึ้น เป็นต้น เนื่องจากพุทธมณฑลมีค่าใช้จ่ายในการดูแลพื้นที่ต่อเนื่องค่อนข้างสูง เพื่อเป็นภา

รลดภาระการใช้งบประมาณแผ่นดินได้

❖ ๒.๔ ภารกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ณ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙

(๒) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๒ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินงานสนองงาน คณะสงฆ์และรัฐ โดยการทำนุบำรุง ส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ให้การอุปถัมภ์ ค้ำครองและส่งเสริม พัฒนางานพระพุทธศาสนา ดูแล รักษา จัดการศาสนสมบัติ พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทาง พระพุทธศาสนา รวมทั้งให้การสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางศาสนา โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ และกฎหมายว่าด้วยการกำหนด วิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับสนองงาน ประสานงาน และถวายเป็นการสนับสนุนกิจการและการบริหารการ ปกครองคณะสงฆ์

(๓) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการในการค้ำครองพระพุทธศาสนา

(๔) ส่งเสริม ดูแล รักษา และทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทางพระพุทธศาสนา

(๕) ดูแล รักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง

(๖) พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา

(๗) ทำนุบำรุงพุทธศาสนศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม

(๘) สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือ ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) สำนักงานเลขาธิการกรม

(๒) กองพุทธศาสนศึกษา

(๓) กองพุทธศาสนสถาน

(๔) กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(๕) สำนักงานพุทธมณฑล

(๖) สำนักงานศาสนสมบัติ

(๗) สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

ข้อ ๔ ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีกลุ่มตรวจสอบภายใน เพื่อทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในสำนักงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของสำนักงาน

(๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เพื่อทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของสำนักงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ภายในสำนักงาน

(๒) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในสำนักงาน

(๓) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และส่วนราชการในสำนักงาน

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๖ ในสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต เพื่อทำหน้าที่หลักในการบูรณาการและขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการส่งเสริม ค้ำครองจริยธรรมในสำนักงาน รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ โดยมีอำนาจหน้าที่

(๑) เสนอแนะแก่ผู้อำนวยการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสำนักงาน รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อผู้อำนวยการ

(๒) ประสานงาน เร่งรัด และกำกับให้ส่วนราชการในสำนักงานดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ

(๓) รับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริต การปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน และส่งต่อไปยังส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) ค้ำครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

(๕) ประสานงาน เร่งรัด และติดตามเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๓) และ (๔) และร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๖) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสำนักงาน และการค้ำครองจริยธรรมเสนอต่อผู้อำนวยการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ สำนักงานเลขาธิการกรม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปและปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงาน
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของสำนักงาน
- (๓) ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติราชการของสำนักงาน และเผยแพร่กิจกรรมความก้าวหน้า ในงานด้านต่าง ๆ ของสำนักงาน
- (๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของสำนักงาน
- (๕) จัดระบบงานและบริหารงานทรัพยากรบุคคลของสำนักงาน
- (๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบ งานนิติกรรมและสัญญาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
- (๗) จัดทำและประสานแผนปฏิบัติงานของสำนักงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ตั้งและจัดสรรงบประมาณศาสนสมบัติกลาง ดำเนินการเกี่ยวกับงานโครงการพิเศษ งานความร่วมมือกับต่างประเทศ รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัด
- (๘) จัดระบบการจัดเก็บ การประมวล และการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์ข้อมูลของสำนักงาน
- (๙) ดำเนินการงานรับเรื่องร้องทุกข์และงานประสานราชการ
- (๑๐) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ กองพุทธศาสนศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล จัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และรับผิดชอบงานการศึกษาของคณะสงฆ์ และการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนด้านพระพุทธศาสนา วิเคราะห์ทางวิชาการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นระบบและอ้างอิงได้
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม
- (๔) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาทุกประเภท
- (๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๙ กองพุทธศาสนสถาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิกและการขอเปลี่ยนแปลงชื่อวัด การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา การยกวัดร้างให้เป็นวัดที่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา การขอพระราชทานยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง และการจัดทำทะเบียนวัด
- (๒) ส่งเสริมและพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ แหล่งภูมิปัญญาและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกแบบก่อสร้างอาคารศาสนสถานและอาคารศาสนสมบัติทางพระพุทธศาสนาตามที่ได้รับมอบหมาย การบูรณปฏิสังขรณ์ และการจัดระเบียบของวัดและ ศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา ให้รักษาไว้ซึ่งคุณค่าทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมทางศาสนา

(๔) ดำเนินการสำรวจจริงวัดที่ดิน การขออนุญาตหนังสือสำคัญที่ดิน และการตรวจสอบค้นคว้าหลักฐานที่ดินของวัด วัดร้าง และศาสนสมบัติกลาง

(๕) ดำเนินการสงเคราะห์วัดที่ประสบวินาศภัย การยกเว้นภาษีอากร เพื่อการบูรณปฏิสังขรณ์ วัดที่ยกฐานะ และส่งเสริมฐานะเป็นวัดที่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย แผนแม่บท และยุทธศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งติดตามประเมินผล

(๒) ศึกษาและพัฒนารูปแบบและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ส่งเสริมและสนับสนุนคณะสงฆ์ องค์กรภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาชนในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับงานพุทธศาสนสัมพันธ์และประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศด้านพระพุทธศาสนา

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการสรรหา การปฏิบัติศาสนกิจ และการพัฒนาบุคลากร ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(๗) ประสานงานและสนับสนุนวัดไทยในต่างประเทศและคณะสงฆ์ไทยที่ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ รวมทั้งถวายเป็นการสนับสนุนพระภิกษุชาวต่างประเทศที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมในประเทศไทย

(๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ สำนักงานพุทธมณฑล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดูแล บำรุง รักษาและบริหารกิจการพุทธมณฑล

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างพุทธมณฑล และคณะกรรมการ หรือคณะทำงานที่คณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างพุทธมณฑลแต่งตั้ง

(๓) จัดส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา

(๔) ดำเนินการบริหารจัดการหอสมุดพระพุทธศาสนาและพิพิธภัณฑ์ทางพระพุทธศาสนา

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ สำนักงานศาสนสมบัติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ วางระบบ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการจัดประโยชน์ และพัฒนารายได้ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(๒) ดูแล รักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง

- (๓) ควบคุม แนะนำ และให้ความช่วยเหลือในการจัดการศาสนสมบัติของวัด
- (๔) ดำเนินการจัดเก็บรายได้และรักษาผลประโยชน์ของศาสนสมบัติตามที่ได้รับ

มอบหมาย

(๕) รวบรวมข้อมูลในการจัดทำงบประมาณและจัดหารายได้ ให้เป็นไปตามงบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำปี

(๖) เป็นสำนักงานนายทะเบียนทรัพย์สินของวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับสนองงานตามพระบัญชาและพระกรณียกิจของสมเด็จพระสังฆราช

(๒) รับสนองงานการบริหารของมหาเถรสมาคมและคณะกรรมการที่มหาเถรสมาคม

แต่งตั้ง

(๓) รับสนองงานเกี่ยวกับการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ การขอพระราชทานสมณศักดิ์ การถวายนิยัตินิยัต และการจัดทำทะเบียนประวัติพระสมณศักดิ์ และพระสังฆาธิการ

(๔) ดำเนินการและประสานงานกับคณะสงฆ์ในการลงนิคหกรรม และตรวจตราถวายคำแนะนำแก่พระภิกษุ สามเณร ที่มีอาจารย์ไม่สมควรแก่สมณวิสัย

(๕) ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพระพุทธศาสนา

(๖) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา

(๗) จัดและสนับสนุนการศึกษาอบรมพระสังฆาธิการ

(๘) บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ ผลงานวิจัยและวิชาการทางพระพุทธศาสนา

แก่พระสังฆาธิการ

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลสารสนเทศด้านพระพุทธศาสนา เพื่อกำหนดนโยบาย ในระดับจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไข

(๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการของหน่วยงาน ในความดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

(๓) ส่งเสริม ดูแล รักษาและทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งดูแล รักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลางในจังหวัด

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแหล่งภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้มีศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของจังหวัด

(๕) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านพุทธศาสนศึกษา รวมทั้งดูแลและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดภายในจังหวัดให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา

(๖) รับสนองงาน ประสานงาน และสนับสนุนกิจการและการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ ตลอดจนการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา

(๓) ส่งเสริมและประสานการดำเนินงานในการปฏิบัติศาสนพิธีและกิจกรรม ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

(๘) ปฏิบัติงานตามกฎหมายในความรับผิดชอบของสำนักงาน ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(๙) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

❖ ๒.๕ ทิศทาง/สาระสำคัญภาพรวมของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

● วิสัยทัศน์ (VISION)

“องค์กรขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนาสู่ความมั่นคงยั่งยืน และสังคมดำรงศีลธรรมนำสันติสุขอย่างยั่งยืน”

● พันธกิจ (MISSION)

๑. เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการทางพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยั่งยืน
๒. สนับสนุนส่งเสริมและจัดการการศึกษาสงฆ์ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม
๓. จัดการศึกษาสงฆ์เพื่อผลิต และพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรม เผยแผ่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม และร่วมสร้างสังคมพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง
๔. ดำเนินการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนาโลก
๕. พัฒนาการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

● ยุทธศาสตร์ (STRATEGY)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการศึกษาสงฆ์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้กับสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลกยุทธศาสตร์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาสู่องค์กรที่โดดเด่น
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมงานศาสนสงเคราะห์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ เพิ่มความคุ้มค่าให้แก่ศาสนสมบัติ

❖ เป้าประสงค์ (GOAL)

๑. สถาบันพระพุทธศาสนามีความมั่นคงและยั่งยืน
๒. พระสงฆ์มีความรู้ในหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง และสามารถเผยแผ่หลักธรรมได้อย่างถูกต้อง และมีความทันสมัยรวมทั้งมีความรู้เรื่องสังคม ความเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกมิติ
๓. ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้เข้าถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทำให้สังคมมีความสุขด้วยหลักพุทธธรรม
๔. เพิ่มศาสนทายาทเพื่อสืบสานพระพุทธศาสนาให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน
๕. ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนาในระดับโลก

๖. เพิ่มมูลค่าศาสนสมบัติให้เกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาอย่างสูงสุด
 ๗. จัดระบบองค์กรสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้พระพุทธศาสนามั่นคง ยั่งยืน และสังคมมีความรู้ด้วยหลักพุทธธรรม

ค่านิยม (CORE VALUE)

ส่งเสริมพุทธธรรมนำชีวิต มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีจิตบริการ ประสานสามัคคี

- ส่งเสริมพุทธธรรมนำชีวิต หมายถึง การสนับสนุน ส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขชุมชนเข้มแข็งก่อให้เกิดสังคมคุณธรรม
- มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- มีจิตบริการ หมายถึง เข้าใจความต้องการของผู้รับบริการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ให้บริการและช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และกระตือรือร้นต่อการตอบสนอง ความต้องการของผู้รับบริการ
- ประสานสามัคคี หมายถึง เคารพผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

❖ คุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการ

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุงเป็นสังคมหนึ่งที่ต้องการให้บุคลากรมีคุณธรรมจริยธรรมให้บุคลากรมีกรอบคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อสร้างแรงศรัทธาองค์กร สร้างแรงจูงใจ ให้เกิดความสามัคคีร่วมกันปฏิบัติงานเป็นทีม เพื่อให้มุ่งผลสัมฤทธิ์สู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันในการปฏิบัติงานและการบริหารงานทุกระดับต้องอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ คือ การใช้หลักธรรมปฏิบัติในการบริหารงานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการและผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง หรือระดับสูง ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง โดยการปกครองและบริหารที่ดี (Good Governance)

การปกครองและบริหารที่ดี ตามหลักธรรมปฏิบัติ นั้น ผู้บริหารงานต้องมี “ประมุขศิลป์” คือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี (Good Leadership) อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญ ของหัวหน้าฝ่ายบริหารลงมาถึงหัวหน้างานทุกระดับให้สามารถปกครองและบริหารองค์กรที่ตนรับผิดชอบให้ดำเนินไปถึงความสำเร็จอย่างได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง และให้ถึงความเจริญ รุ่งเรือง และสันติสุข อย่างมั่นคง

คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น เป็นทั้งศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Arts) กล่าวคือสามารถ ศึกษาวิเคราะห์วิจัยข้อมูลอย่างมีระบบ (Systematic Study) จากพฤติกรรมและวิธีการปกครองการบริหาร องค์กรให้สำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพสูงมาแล้ว ประมวลขึ้นเป็นหลัก หรือ ทฤษฎี (Theory) ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) สำหรับใช้เป็นแนวทาง การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหารให้เกิด ประโยชน์แก่การปกครองการบริหารที่ดี (Good Governance) กล่าวคือ ให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดีมี ประสิทธิภาพสูงได้ เพราะเหตุนี้ ประมุขศิลป์ คือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี จึงชื่อว่า เป็นศาสตร์ (Science)

นอกจากนี้ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น ยังเกิดจากการที่บุคคลได้เคยศึกษาหาความรู้ ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัย และเคยปฏิบัติพัฒนาสภาวะความเป็นผู้นำที่ดีมาแต่ก่อน คือ แต่อดีตกาล จนหล่อหลอมบุคลิกภาพและสภาวะความเป็นผู้นำที่ดี ปลูกฝัง เพิ่มพูน อยู่ใน จิตสันดานยิ่งขึ้นต่อๆ มาจนถึงปัจจุบัน ประมุขศิลป์ คือ คุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดีเช่นนี้ ชื่อว่า เป็นศิลป์ (Arts) ซึ่งก็คือ “บุญบารมี”

❖ คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ ประกอบด้วยหลักธรรม ๔ ประการ คือ

๑. หลักการครองตน
๒. หลักการครองงาน
๓. หลักการครองคน
๔. หลักธรรมาภิบาล

❖ หลักการครองตน

● หลักการครองตน ประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี
  - ๑.๑ มีสุขภาพกายที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีท่วงท่ากิริยา รวมทั้งการแต่งกาย ที่สุภาพ เรียบร้อย ดึงาม สะอาด และดูสง่างามสมฐานะ
  - ๑.๒ มีสุขภาพจิตที่ดี คือ เป็นผู้มีอัธยาศัยใจคอที่งาม เป็นคนดี มีศีลธรรม ได้แก่ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา

ผู้มีศรัทธา หมายถึง เป็นผู้รู้จักศรัทธาบุคคล และข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา ไม่ลุ่มหลง งามายในที่ตั้งแห่งความลุ่มหลง

ผู้มีศีล คือ ผู้ที่รู้จักสำรวมระวัง ความประพฤติปฏิบัติทางกายและทางวาจาให้ เรียบร้อยดีงาม ไม่ประพฤติเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ผู้มีสุตะ คือ ผู้ได้เรียนรู้ทางวิชาการ และได้ศึกษาค้นคว้าในวิชาชีพดี

ผู้มีจาคะ คือ เป็นผู้มึจิตใจกว้างขวาง ไม่คับแคบ รู้จักเสียสละ

ผู้มีวิริยะ คือ ผู้ขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจการงานงานอาชีพและ/หรือใน หน้าที่ รับผิดชอบ

ผู้มีสติ คือ ผู้รู้จัก ยับยั้ง ชั่งใจ รู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ ก่อนคิด พูด ทำ

ผู้มีสมาธิ คือ ผู้มีจิตใจตั้งมั่น ช่มกิเลสนิวรณ์

ผู้มีปัญญา คือ ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบรอบรู้ทางเจริญทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง
๒. ผู้มีกัลยาณมิตรธรรม คือ ผู้มีคุณธรรมของมิตรที่ดี ๗ ประการ คือ
  - ๑) เป็นผู้น่ารัก (ปิโย) คือ เป็นผู้มึจิตใจก่อบปรด้วยเมตตากรุณาพรหมวิหาร
  - ๒) เป็นผู้น่ารักพบปะ (ครุ) คือ เป็นผู้ที่สามารถเอาเป็นที่พึ่งอาศัย เป็นที่พึ่งทางใจ
  - ๓) เป็นผู้ที่น่านับถือ น่าเจริญใจ (ภาวนีโย) ด้วยว่าเป็นผู้ได้ฝึกฝนอบรมตนมาดีแล้ว ควรแก่ การยอมรับและยกย่องนับถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างได้
    - ๔) เป็นผู้รู้จักพูดจาโดยมีเหตุผลและหลักการ (วัตตา) รู้จักชี้แจง แนะนำ ให้ผู้อื่น เข้าใจดี แจ่มแจ้ง เป็นที่ปรึกษาที่ดี
    - ๕) เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำที่ล่วงเกิน วิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม หรือขอปรึกษาหารือ ขอให้ คำแนะนำต่างๆ ได้ (วจนักขโม)
    - ๖) สามารถแถลงชี้แจงเรื่องที่ลึกซึ้ง หรือเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจอย่างถูกต้องและ ตรงประเด็นได้ (คัมภีร์ญ จะ กะถัง กัตตา)
    - ๗) ไม่ชักนำไปในอฐานะ (โน จัญฐาเน นิโยชะเย) คือไม่ชักงูไปเ็นทางเสื่อม (อบายมุข) หรือ ไปเ็นทางที่เหลวไหลไร้สาระ หรือที่เป็นโทษ เป็นความทุกข์ เดือดร้อน

- **หลักการครองงาน**

- **หลักการครองงาน ประกอบด้วยหลักธรรม คือ อิทธิบาทธรรม ได้แก่**

๑.๑ ฉันทะ ความรักงาน คือ จะต้องเป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ และทั้งจะต้องเอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้งาน และเพิ่มพูนวิชาความรู้ความสามารถในการทำกิจการงาน และ มุ่งมั่นที่จะทำงานในหน้าที่รับผิดชอบหรือกิจการงานอาชีพของตนให้สำเร็จเรียบร้อยอยู่เสมอ

๑.๒ วิริยะ ความเพียร คือ จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการประกอบกิจการงานในหน้าที่หรือในอาชีพของตน จึงจะถึงความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าได้

๑.๓ จิตตะ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับการทำงาน ผู้ที่จะทำงานได้สำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภavn นั้นจะต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่อกิจการงานที่ทำ และมุ่งกระทำงานอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสำเร็จ ไม่ทอดทิ้งหรือวางธุระเสียกลางคัน ไม่เป็นคนจับจด หรือทำงานแบบทำๆ หยุดๆ หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บริหารจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่ “ติดตามผลงานและ/หรือ ตรวจงาน” หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์การของตน เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการให้กิจการงาน ทุกหน่วยดำเนินตามนโยบายและแผนงาน ให้ถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๑.๔ วิมังสา ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการปฏิบัติงานของตนเอง และของผู้น้อยหรือของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาว่า ดำเนินไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้หรือไม่ได้ผลสำเร็จหรือมีความคืบหน้าไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงไร มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข วิธีการทำงานหรือวิธีการบริหารกิจการงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร ขั้นตอนนี้ เป็นการนำข้อมูลจากจากที่ได้ติดตามประเมินผลงานหรือตรวจงานนั้นแหละมาวิเคราะห์ วิจัยให้ทราบเหตุผลของปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในการทำงานแล้วพิจารณาแก้ไขปัญหาเหล่านั้น และปรับปรุงพัฒนาวิธีการทำงานให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จให้ถึงความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้

อนึ่ง อิทธิบาทธรรม ข้อ “วิมังสา” คือความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการทำงานให้ได้ผลดีนี้ กล่าวโดยความหมายอย่างกว้าง จะเห็นมีข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบหรือในการประกอบสัมมาอาชีพะให้ได้ผลดีและมีความเจริญมั่นคงยิ่งกว่าข้ออื่นๆ อีก ที่ในวงวิชาการบริหารได้ศึกษาวิจัยเห็นผลดีมาแล้ว ได้แก่

ก) เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม (Initiatives) ด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creative) โครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์สุขแก่หมู่คณะ สังคมและประเทศชาติและวิธีการทำงานใหม่ๆ ให้การปกครอง การบริหาร กิจการงานได้บังเกิดผลดี มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

ข) มีความคิดพัฒนา (Development) คือ เป็นนักพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ล้าหลังหรือข้อบกพร่องในการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

ค) เป็นผู้มีสำนึกในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Sense of Responsibilities) สูง คือ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนศักยภาพ และสำนึกในการสร้างฐานะของตนและมีสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือต่อครอบครัว ต่อองค์กรและหมู่คณะที่ตนรับผิดชอบอยู่ และต่อสังคมประเทศชาติให้เจริญสันติสุข และมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบต่อสถาบันหลักทั้ง ๓ ของประเทศ ชาติไทยเรา คือ สถาบันชาติ ๑ สถาบันพระพุทธศาสนา ๑ และสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑ เพราะสถาบันหลักทั้ง ๓ นี้ หากสถาบันใดคลอนแคลน ไม่มั่นคง ไม่ว่าจะเพราะถูกศัตรูภายใน และ/หรือ ศัตรูจากภายนอกรุกราน ย่อมกระทบกระเทือนถึงสถาบันหลักอื่นๆ ของชาติไทยเราให้พลอยคลอนแคลนอ่อนแอไปด้วย

ผู้นำที่ดี จึงย่อมต้องสำเหนียก และจักต้องมีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสถาบันหลักทั้ง ๓ นี้ อย่างจริงจัง และจะต้องรับช่วยกันดำเนินการให้ความคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไข บำรุง รักษาอย่างเข้มแข็งจริงจัง และต่อเนื่อง ให้เกิดความเจริญและความสันติสุขอย่างมั่นคง ให้ได้

ข) มีความมั่นใจตนเอง (Self Confidence) สูง นี้หมายถึง มีความมั่นใจ โดยธรรมชาติ คือ มีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถ สติปัญญาและวิสัยทัศน์ และทั้งคุณธรรม คือ ความเป็นผู้มีศีล มีธรรม อันตนได้ศึกษาอบรมมาดีแล้ว มิใช่มีความมั่นใจอย่างผิดๆ ลอยๆ อย่างหลงตัวหลงตน ทั้งๆ ที่แท้จริง ตนเองหาได้มีคุณสมบัติและคุณธรรมดีสมจริงไม่ และจักต้องรู้จักแสดงความ มั่นใจ ในเวลาคิด พูด ทำ ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล สถานที่

❖ หลักการครองคน

➤ หลักการครองคน ประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

๑. รู้จักหลักปฏิบัติต่อกันด้วยดี ระหว่างผู้บังคับบัญชากับลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ชื่อ “เหตุภูมิติก” มีเนื้อความว่า

“เหตุภูมิติก” คือ ทิศเบื้องต่ำ เจ้านายหรือผู้บังคับบัญชา พึงบำรุงบ่าว คือ ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยสถาน ๕ คือ

๑.๑ ด้วยการจัดงานให้ตามกำลัง กล่าวคือ มอบหมายหน้าที่การงานให้ตามกำลังความรู้ สติปัญญา ความสามารถ (Put the right man on the right job - รู้จักใช้คนให้ถูกกับงาน)

๑.๒ ด้วยการให้อาหารและบำเหน็จรางวัล กล่าวคือ เมื่อทำดีก็รู้จักยกย่องชมเชยและ/หรือ สนับสนุน อุดหนุน ให้ได้รับบำเหน็จรางวัล เลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่งตามสมควรแก่ฐานะ เมื่อทำไม่ดีก็ให้คำ ตักเตือน แนะนำ สั่งสอน ให้พัฒนาสมรรถภาพให้ดีขึ้น ถ้าไม่ยอมแก้ไขพัฒนาตนให้ดีขึ้นก็ต้องตักเตือนและมีโทษ ตามกฎเกณฑ์โดยชอบธรรม

๑.๓ ด้วยการรักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้ กล่าวคือ ต้องรู้จักดูแลสารทุกข์ สுகดิบของ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ไม่เป็นผู้แล้งน้ำใจ คือไม่ปฏิบัติกับลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๑.๔ ด้วยแจกของมีรสดีแปลกๆ ให้กิน หมายความว่า ให้รู้จักมีน้ำใจแบ่งปันของกิน ของใช้ดีๆ ให้ลูกน้อง

๑.๕ ด้วยปล่อยในสมัย คือ รู้จักให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ลาพักผ่อนบ้าง ส่วนบ่าว หรือลูกน้องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อเจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชา ทำนุบำรุงอย่างนี้แล้ว ก็พึงปฏิบัติอนุเคราะห์ เจ้านาย ผู้บังคับบัญชาด้วยสถาน ๕ ตอบแทนด้วยเช่นกัน คือ

(๑) ลูกขึ้นทำงานก่อนนาย คือ ให้รับสนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความขยันขันแข็ง ธรรมดาทำงานก่อนนาย หรือผู้บังคับบัญชา อย่างน้อยก็มาให้ทันเวลาทำงานไม่มาสายกว่านาย หรือสายกว่า เวลาทำงานตามปกติ

(๒) เลิกการทำงานที่หลังนาย คือ ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง แม้เลิก ก็ควรเลิกที่หลัง นาย หรือผู้บังคับบัญชา อย่างน้อยก็อยู่ทำงานให้เต็มเวลา ไม่หนีกลับก่อนเวลาเลิกงาน

(๓) ถือเอาแต่ของทีนายให้ คือ มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดี ไม่คดโกงนายหรือ ผู้บังคับบัญชา ไม่คอร์รัปชั่น ไม่เรียกร้องต้องการโดยไม่เป็นธรรม หรือเกินเหตุ

(๔) ทำงานให้ดีขึ้น คือ ต้องรู้จักพัฒนาคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการ ทำงาน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง

(๕) นำคุณของนายไปสรรเสริญ คือ รู้จักนำคุณความดีของเจ้านาย ผู้บังคับบัญชา ไปยกย่องสรรเสริญ ตามความเป็นจริง ในที่และโอกาสอันสมควร

กล่าวโดยย่อ ผู้บังคับบัญชา กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา พึงปฏิบัติต่อกัน ดังคำนักปกครอง นักบริหารแต่โบราณกล่าวว่า “อยู่สูงให้นอนคว่ำ อยู่ต่ำให้นอนหงาย”

“อยู่สูงให้นอนคว่ำ” หมายความว่า เป็นผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา หรือเป็นผู้นำคน พึง ดูแลเอาใจใส่ ทำนุบำรุง ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือลูกน้องด้วยดี คือด้วยความเป็นธรรมตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าตามที่กล่าวข้างต้นนี้ เพื่อให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชามีขวัญกำลังใจในการสนองงานได้เต็มที่ อย่าให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกท้อถอย ว่าทำดีสักเท่าใด ผู้ใหญ่ ก็ไม่เหลียวแล ดังคำโบราณท่านว่ามีปาก ก็มีเปล่า เหมือนเต่าหอย เป็นผู้น้อย แม้ทำดี ไม่มีขลัง หรืออย่าให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจว่า ผู้ใหญ่ไม่ ยุติธรรม มักเลือกปฏิบัติไม่เสมอกัน ดังคำที่ว่า (เรา) ทำงานทั้งวัน ได้พันห้า (ส่วนคนอื่น) เดินไปเดินมา ได้ห้าพัน

“อยู่ต่ำให้นอนหงาย” หมายความว่า ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ก็พึงปฏิบัติตน ต่อเจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชาด้วยดี รับสนองงานท่านด้วยความยินดี ด้วยใจจริง และทำงานด้วยความเข้มแข็งตามหลักธรรม คือ “เหตุภูมิทิศ” ดังที่กล่าวมาแล้ว

๒. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ที่ดี ด้วยคุณธรรม คือ พรหมวิหารธรรม และสังคหัตถ์

พรหมวิหารธรรม คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ ๔ ประการ

(๑) เมตตา คือ ความรัก ปราบปรามที่จะให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

(๒) กรุณา คือ ความสงสาร ปราบปรามให้ผู้อื่นทุกข์ เดือดร้อน ให้พ้นทุกข์

(๓) มุทิตา คือ ความพลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยากัน

(๔) อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้ายเมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความวิบัติ โดยที่เราก็กช่วยอะไร

ไม่ได้ ก็ต้องปล่อยวางใจของเราเองด้วยปัญญา ตามพระพุทธพจน์ว่า “สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม”

สังคหัตถ์ธรรม ๔ ประการ คือ

(๑) ทาน รู้จักให้ปัน สิ่งของ ของตน แก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน

(๒) ปิยวาจา รู้จักเจรจาอ่อนหวาน คือ กล่าวแต่วาจาที่สุภาพอ่อนโยน

(๓) อัตถจริยา รู้จักประพฤติสิ่งที่ประโยชน์แก่ผู้อื่น

(๔) สมานัตตตา เป็นผู้มีตนเสมอ คือ ไม่ถือตัวเย่อหยิ่ง จองหอง อวดดี

คุณธรรม ๔ ประการนี้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่นไว้ได้ และยังความสมัคร สนิทสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างกันและกันด้วย หรือจะเรียกว่า เป็น“หลักธรรมมหาเสน่ห์” ก็ได้

❖ หลักธรรมาภิบาล

- **หลักธรรมาภิบาล** คือคุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good Governance) คือ

๑.๑ หลักความถูกต้อง คือ มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหา การทำการตัดสินใจ (Decision Making) และสั่งการ (Command) ด้วยความถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง และกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กรที่ออกตามกฎหมาย ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคม ถูกต้องตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และถูกต้องตรงประเด็นตามหลักวิชาและได้รับความพึงพอใจจากคนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๑.๒ หลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พุด ทำกิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์ (มีสำปฐิธรรม)

- **สี่ปฐุริสธรรม** คือ คุณธรรมของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม มี ๗ ประการ คือ
  ๑. ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ ได้แก่ ปัญญารู้เหตุแห่งทางเจริญ และทางเสื่อม เป็นต้น
  ๒. อัตถัญญตา รู้จักผล ได้แก่ ปัญญารู้ผลที่เป็นมาแต่เหตุหรือปัจจัยให้เกิดผลต่างๆ ตามที่เป็นจริง
  ๓. อัตตัญญตา รู้จักตน คือ รู้ภูมิธรรม ภูมิปัญญา และฐานะของตน ตามที่เป็นจริง แล้ววาง

ตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ

๔. มัตตัญญตา รู้จักประมาณ ปฏิบัติตน วางตน ให้เหมาะสมแก่ฐานะ และรู้จัก ประมาณ ในการบริโภคใช้สอยทรัพย์ที่มีอยู่ และตามมีตามได้

๕. กาลัญญตา รู้จักกาล คือ รู้จักเวลา หรือโอกาสที่ควร และไม่ควรถูก หรือกระทำ การต่างๆ

๖. ปริสัจญตา รู้จักชุมชน ว่ามีอภัยอาศัยใจคอ ฐานะความเป็นอยู่ และขนบธรรมเนียม

ประเพณีของหมู่ชนต่างๆ เพื่อให้รู้จักวางตัวให้เหมาะสม

๗. บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล ว่ามีอภัยอาศัยใจคอ มีภูมิธรรม ภูมิปัญญา และมีฐานะอย่างไร เพื่อปฏิบัติตน หรือวางตน ให้เหมาะสมตามฐานะของเราและของเขา

๑.๓ หลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์

๑.๔ หลักความยุติธรรม คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรมบนพื้นฐานแห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความเที่ยงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกตัญญู และด้วยความหลง ไม่รู้จริง คือขาดข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

หลัก “ธรรมภิบาล” นี้ เมื่อกระจายเป็นข้อปฏิบัติปฏิบัติชอบ สำหรับพระราชามหากษัตริย์ที่ทรงใช้ปกครองพระราชอาณาจักรให้อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข ชื่อว่า “ทศพิธราชธรรม” อันผู้ปกครอง/ผู้บริหารประเทศชาติทุกระดับ และแม้ผู้บริหารองค์กรอื่นๆ พึงใช้ประกอบการปฏิบัติงานของตน ให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

“ทศพิธราชธรรม” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงคุณอันประเสริฐของเราได้ทรงถือเป็นหลักปฏิบัติในการครองพระราชอาณาจักรให้พสกนิกรของพระองค์อยู่เย็นเป็นสุข เป็นที่ประจักษ์ตาประจักษ์ใจแก่ชนชาวโลกเสมอมา มี ๑๐ ประการ ตามพระพุทธภาษิตดังต่อไปนี้ คือ

๑) ทาน	การให้
๒) ศีล	การสังวรระวังกายและวาจา ให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ
๓) ปริจาคะ	การเสียสละ
๔) อาชชวะ	ความซื่อตรง
๕) มัททวะ	ความสุภาพอ่อนโยน
๖) ตปะ	ความเพียรเพ่งเผือกเลส
๗) อักโกธะ	ความไม่โกรธ
๘) อวิหิงสา	การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ตลอดทั้งสัตว์ให้ได้ทุกขยากล
๙) ขันติ	ความอดทน
๑๐) อวิโรธนะ	ความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ผิดทำนองคลองธรรม และดำรงอาการ

คงที่ไม่หวั่นไหว ด้วยอำนาจอินทรีย์นัยร้าย

❖ ๒.๖ แผนยุทธศาสตร์ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง

● วิสัยทัศน์ (Vision)

“องค์กรขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา สู่มั่นคงสังคมดำรงศีลธรรม นำสันติสุขอย่างยั่งยืน”

● พันธกิจ (Mission)

๑. ให้การอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญมั่นคง
๒. ส่งเสริม ดูแลรักษา ทำนุบำรุงและจัดการวัดร้างหรือศาสนสมบัติกลางให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสงฆ์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา
๔. ส่งเสริมสนับสนุนให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปสู่สังคมแห่งความสุขด้วยพุทธธรรม
๕. การพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมและเสริมสร้างศักยภาพองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

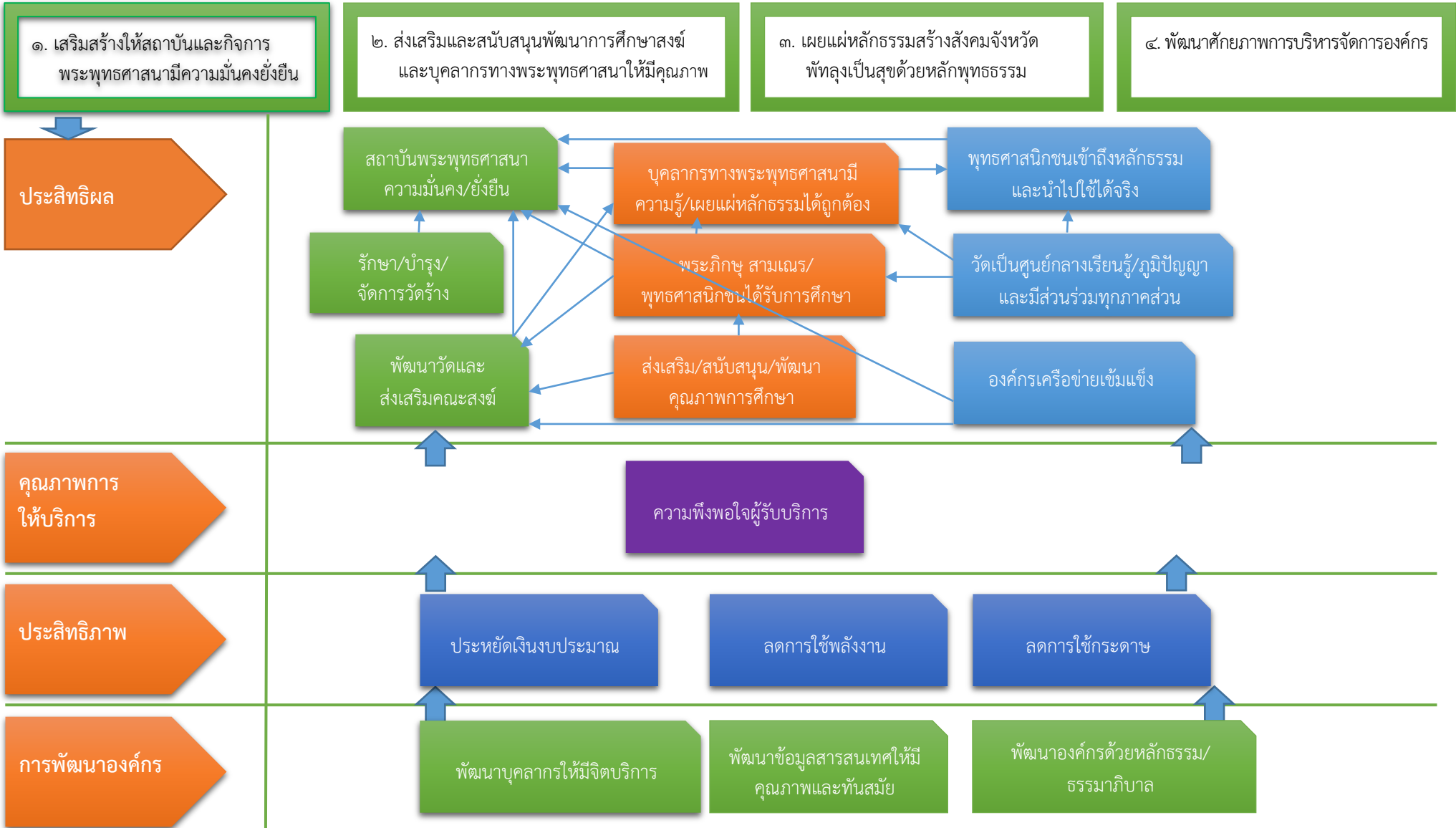
● ยุทธศาสตร์ (Strategy)

๑. เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยั่งยืน
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการศึกษาสงฆ์ และบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพ
๓. เผยแผ่หลักธรรมสร้างสังคมจังหวัดพัทลุงเป็นสุขด้วยหลักพุทธธรรม
๔. พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์กร

Strategy Map

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง

วิสัยทัศน์ (Vision) “องค์กรขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา สู่ความมั่นคงสังคมดำรงศีลธรรม นำสันติสุขอย่างยั่งยืน”

ตัวชี้วัดการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์ประกอบการประเมิน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ/ผู้เก็บข้อมูล
มิติภายนอก			
การประเมินประสิทธิผล	<p>ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ</p> <p>๑. ความสำเร็จของรายงานทางการเงินของวัด</p> <p>๑.๑ ร้อยละของวัดที่มีข้อมูลรายงานบัญชีรายรับ – รายจ่าย</p> <p>๒. ร้อยละของเรื่องร้องเรียนทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการจัดการจนได้ข้อยุติ</p> <p>๓. ความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลทางพระพุทธศาสนา</p> <p>๓.๑ ร้อยละของการจัดทำฐานข้อมูลระบบทะเบียนวัด</p> <p>๓.๒ ร้อยละของการจัดทำฐานข้อมูลระบบทะเบียนพระ</p> <p>๔. ประชากร ๑๓ ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา</p>	<p>๒๕๒ วัด</p> <p>ดำเนินการจัดการเรื่องร้องเรียนจนได้ข้อยุติ ๑๐๐%</p> <p>จัดเก็บฐานข้อมูลทะเบียนวัด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐</p> <p>จัดเก็บฐานข้อมูลทะเบียนพระภิกษุ สามเณร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐</p> <p>จัดเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ได้ครบ ๑๐๐%</p>	<p>นางสุพรรณษา อนุสุนัย</p> <p>นายณัฐวัฒน์ ธานีรัตนากิบาล</p> <p>นายณัฐวัฒน์ ธานีรัตนากิบาล</p> <p>นายมีนวัฒน์ อินทรภักดี</p> <p>นายพิชิต ขุนสารวัตร</p>
การประเมินคุณภาพ	๕. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ ๘๕	นางสาวศศิธร เต็มพุทธ
การประเมินประสิทธิภาพ	<p>๖. ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ</p> <p>๗. ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการประหยัดพลังงาน</p> <p>๘. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดกระดาษ</p>	<p>ร้อยละ ๙๖</p> <p>ระดับ ๕</p> <p>ระดับ ๕</p>	<p>นางสาววิสา ด่าน้อยสารวัตร</p> <p>นางสาวศศิธร เต็มพุทธ</p> <p>นางสมัยพัฒนา ประทุมวัลย์</p>
การพัฒนาองค์กร	๙. ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร	ระดับ ๕	นายณัฐวัฒน์ ธานีรัตนากิบาล

ส่วนที่ ๓

งบประมาณ และแผนงาน/โครงการ

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และนโยบายของจังหวัดพัทลุง ภายใต้กรอบและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกิจกรรม โครงการเพื่อดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำแนกตามผลผลิต รวมทั้งสิ้น ๑๙ โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

ผลผลิตที่ ๑	พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงส่งเสริม	จำนวน ๑๑ โครงการ/กิจกรรม
ผลผลิตที่ ๒	พระพุทธศาสนาได้รับการส่งเสริมและเผยแผ่ฯ	จำนวน ๗ โครงการ/กิจกรรม
ผลผลิตที่ ๓	ผู้ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรม	จำนวน ๑ โครงการ/กิจกรรม

สรุปงบประมาณรายจ่าย

รายการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)
๑. งบดำเนินงาน		๖๖๔,๕๓๔.๙๔ บาท
๑.๑ ค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ		๓๙๗,๒๙๒.๒๖ บาท
๑.๒ ค่าสาธารณูปโภค		๑๐๖,๑๔๒.๖๘ บาท
๑.๓ ค่าเช่าบ้าน		๑๓๕,๖๐๐.๐๐ บาท
๑.๔ งบดำเนินงานรายการค่าใช้จ่ายการนิเทศ ติดตามฯ		๒๕,๕๐๐.๐๐ บาท
๒. งบลงทุน		๒๒,๐๐๐.๐๐ บาท
๒.๑ ค่าครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์		๒๒,๐๐๐.๐๐ บาท
๓. งบเงินอุดหนุน		๑๕,๖๑๖,๖๑๙.๐๐ บาท
๓.๑ งบอุดหนุนทั่วไป		๘,๔๙๗,๓๙๖.๐๐ บาท
๓.๒ งบอุดหนุนเฉพาะกิจ		๑๑,๐๒๔,๐๐๐.๐๐ บาท
รวม		๑๖,๓๐๓,๑๕๓.๙๔ บาท

หมายเหตุ ประมาณการจากงบประมาณ/แผนงาน/โครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. งบดำเนินงาน

รายการ	เงินงบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
ผลผลิตที่ ๔ ด้านบริหารจัดการ		
๑. รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ		
๑.๑ รายการค่าเช่าบ้าน	๑๓๕,๐๐๐.๐๐ บาท	
๒. ค่าตอบแทน		
๒.๑ ค่าจ้างพนักงานขับรถยนต์	๑๑๑,๕๙๙.๗๗ บาท	
๒.๒ ค่าจ้างพนักงานทำความสะอาด	๗๘,๑๓๕.๔๐ บาท	
๓. ค่าใช้สอย		
๓.๑ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ	๙๗,๔๘๓.๗๙ บาท	
๓.๒ ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์	๖๕๐.๐๐ บาท	
๓.๓ ค่าบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศ	๒,๘๕๐.๐๐ บาท	
๓.๔ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี	๒,๒๕๐.๐๐ บาท	
๔. ค่าวัสดุ		
๔.๑ ค่าวัสดุสำนักงาน	๑๘,๔๔๘.๐๐ บาท	
๔.๒ ค่าวัสดุน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	๗๕,๓๕๕.๓๐ บาท	
๔.๓ ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์	๑๐,๕๒๐.๐๐ บาท	
๕. ค่าสาธารณูปโภค	๑๐๖,๑๔๒.๖๘ บาท	
รวม	๔๒๗,๙๖๘.๙๖ บาท	

หมายเหตุ เนื่องจากงบประมาณในแต่ละปีไม่เท่ากันเป็นเพียงการประมาณการเท่านั้น

๓.๑ รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ส่งเสริมและพัฒนา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

โครงการ/กิจกรรม/งาน		แผนการดำเนินการ	พื้นที่ดำเนินการ	เงินงบประมาณ(บาท)		ผู้รับผิดชอบ
				๒๕๖๗	แหล่งเงิน	
๑.	งบดำเนินงาน ๑.๑ รายการค่าเช่าบ้าน	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.ค.๖๖) ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗) ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗) ไตรมาส ๔ (ก.ค.-ก.ย.๖๗)		๑๓๕,๖๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มอำนวยการฯ
๒.	งบอุดหนุน อุดหนุนทั่วไป ๑. เงินอุดหนุนอุปถัมภ์นิตยภัตพระสังฆาธิการ พระสมณศักดิ์และพระเปรียญ	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.ค.๖๖) ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗) ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗) ไตรมาส ๔ (ก.ค.-ก.ย.๖๗)		๖,๙๙๓,๓๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มอำนวยการฯ
รวมทั้งสิ้น				๗,๑๒๘,๙๐๐.๐๐		

๓.๒ งบประมาณอุดหนุนทั่วไป : โครงการ/กิจกรรม/งาน

โครงการ/กิจกรรม/งาน		แผนการดำเนินการ	พื้นที่ ดำเนินการ	เงินงบประมาณ(บาท)		ผู้รับผิดชอบ
				๒๕๖๗	แหล่งเงิน	
ผลผลิตที่ ๑: พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงส่งเสริม						
๑.	โครงการสวดมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคลเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.ค.๖๖)		๕,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มอำนวยการฯ
๒.	กิจกรรมการส่งเสริมการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๖๙,๕๙๖.๐๐	พศ.	กลุ่มอำนวยการฯ
๓.	กิจกรรมเงินอุดหนุนพระจริยานิเทศ	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗)		๗,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔.	โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ด้วยกิจกรรม ๕ ส	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๑๐,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๕.	กิจกรรมเงินอุดหนุนวัดพัฒนาตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๓๐,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๖.	เงินอุดหนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรม	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๑๕๐,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
รวม				๒๗๑,๕๙๖.๐๐		
ผลผลิตที่ ๒: พระพุทธศาสนาได้รับการส่งเสริมและเผยแผ่หลักธรรม						
๑.	โครงการสนับสนุนการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรม	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗)		๗,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒.	กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗) และไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๙๐,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓.	โครงการอุดหนุนการดำเนินงานหน่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗)		๒๐,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๔.	โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๔๘,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๕.	โครงการสนับสนุนการดำเนินงานพระธรรมทูตและบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศ	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๔๒,๔๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๖.	เงินอุดหนุนสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดพัทลุง	ไตรมาส ๑ (ต.ค.-ธ.ค.๖๖)		๑,๕๐๐,๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
รวม				๑,๗๐๗,๔๐๐.๐๐		
ผลผลิตที่ ๓: ผู้ได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรม						
๑.	กิจกรรมสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี	ไตรมาส ๒ (ม.ค.-มี.ค.๖๗) และไตรมาส ๔ (ก.ค.-ก.ย.๖๗)		๑,๐๒๕,๑๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒.	งบดำเนินงานรายการค่าใช้จ่ายการนิเทศ ติดตามฯ	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๗)		๒๕,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
รวม				๑,๐๕๐,๑๐๐.๐๐		
รวมทั้งสิ้น				๓,๐๒๙,๐๙๖.๐๐		

๓.๓ งบเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ : โครงการ/กิจกรรม/งาน

โครงการ/กิจกรรม/งาน		แผนการดำเนินการ	พื้นที่ดำเนินการ	เงินงบประมาณ(บาท)		ผู้รับผิดชอบ
				๒๕๖๗	แหล่งเงิน	
๑.	เงินอุดหนุนสมทบการก่อสร้างปรับปรุงเตาเผา ปลอดมลพิษ จำนวน ๔ วัด	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๖)	- วัดประดู่หอม อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง - วัดห้วยเนียง อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง - วัดศุภศาสตร์ราม อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดโคกน้ำหัก อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง	๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐ ๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐ ๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐ ๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๒.	เงินอุดหนุนการบูรณปฏิสังขรณ์วัดและการพัฒนาวัด จำนวน ๑๗ วัด	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๖)	- วัดจรรย์ราม (๘) อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดท่าสำเภาใต้ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง - วัดบรรพตพินิต อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดท่าแค อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง - วัดเขาเจ็ยก อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง - วัดเกาะยาง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง - วัดควนขี้แร่ อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง - วัดเกาะขันธาวาส อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง - วัดทุ่งสวนธรรม อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง - วัดเขาครามสันติธรรม อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง - วัดห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดท่าควาย อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดหัวหมอน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง - วัดแหลมตะเคียนทอง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง - วัดโพธิญาณวราราม อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดชุมประดิษฐ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง - วัดสุภาษิต อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง	๖๐๖,๐๐๐.๐๐ ๑,๒๖๖,๐๐๐.๐๐ ๔๖๔,๐๐๐.๐๐ ๑,๑๕๓,๐๐๐.๐๐ ๖๐,๐๐๐.๐๐ ๑๕๖,๐๐๐.๐๐ ๒๓๘,๐๐๐.๐๐ ๘๒๔,๐๐๐.๐๐ ๔๕,๐๐๐.๐๐ ๒๖,๐๐๐.๐๐ ๑๐๙,๐๐๐.๐๐ ๑๘๓,๐๐๐.๐๐ ๑๗๒,๐๐๐.๐๐ ๒๙,๐๐๐.๐๐ ๑๕๐,๐๐๐.๐๐ ๑๐๗,๐๐๐.๐๐ ๕๔๖,๐๐๐.๐๐	พศ.	กลุ่มส่งเสริมฯ
๓.	โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (หมู่บ้านรักษาศีล ๕)	ไตรมาส ๓ (เม.ย.-มิ.ย.๖๖)	วัดลานชะ	๙๐,๐๐๐.๐๐		
รวมทั้งสิ้น				๑๑,๐๒๔,๐๐๐.๐๐		

หมายเหตุ เนื่องจากงบประมาณในแต่ละปีไม่เท่ากันเป็นเพียงการประมาณการเท่านั้น

		๑๘	ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการประหยัดพลังงาน		กิจกรรมมาตรการลดพลังงานภาครัฐ	-	ทศจ.พท													
		๑๙	ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการประหยัดกระดาษ		กิจกรรมมาตรการประหยัดกระดาษ	-	ทศจ.พท													
มิติด้านการพัฒนาองค์กร																				
๒	สร้างความโปร่งใสเปิดเผยจัดระบบองค์การให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญมั่นคง สังคมเป็นสุขด้วยหลักพุทธธรรม	๒๐	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาองค์การ	๒	พัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้มีความรู้คู่คุณธรรมเรียนรู้เป็นทีม ดำรงตนด้วยหลักพุทธธรรม	โครงการพัฒนาบุคลากร "กิจกรรมหัวปิ่น	-	ทศจ.พท												
				๓	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัย รวดเร็ว ถูกต้อง และเข้าถึงง่าย	โครงการพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารทางราชการ	-	ทศจ.พท												
						กิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ภายในองค์กร (website Line Facebook	-	ทศจ.พท												
				๔	จัดการบริหารองค์กรด้วยหลักธรรมและหลักธรรมาภิบาล	โครงการ ๕ ส	-	ทศจ.พท												
รวมทั้งสิ้น																				
							๒๒,๒๘๑,๗๒๑													